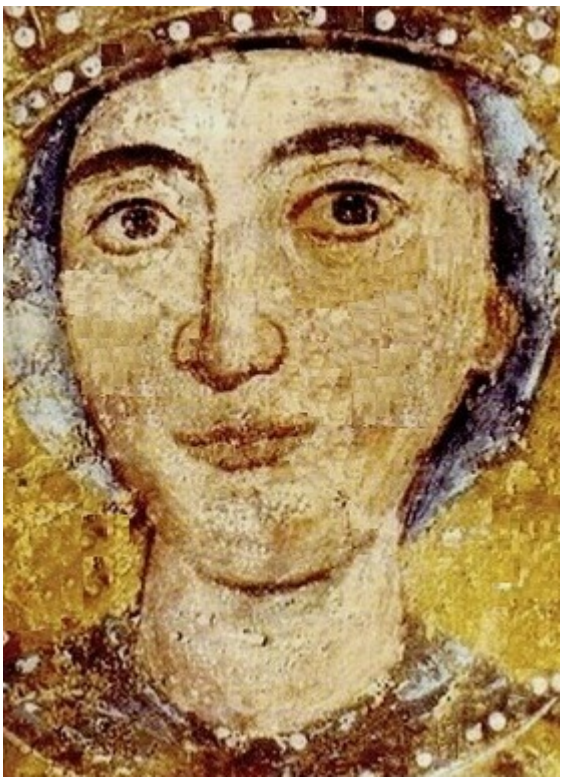
04.12.2014 г. / 20:01:57

Вяра

07.12 по еретическия папски календар, †24 ноември по православния календар - Св. великомъченица Екатерина. Св. великомъченик Меркурий

Житие и страдание на света великомъченица Екатерина

(† ок. 305-313 г.)

Света великомъченица Екатерина Александрийска. Фрагмент от стара българска стенопис. София

По време на царуването на нечестивия римски император Максимин (царувал от 305 г. до 313 г., бел.ред.) в град Александрия живяла една девица от царски род, на име Екатерина*.

* По националност света Екатерина принадлежала към александрийските гърци. За това може да се съди по най-древните преписи на житието ѝ; а и самото име на великомъченицата е гръцко (Aeikaqarina - винаги чиста). Екатерина е вече малко видоизменено наименование. Бел.ред.

Тя била забележително красива и се славела с премъдростта си. Бидейки само на осемнадесет години, Екатерина в съвършенство изучила творенията на всички езически писатели и на всички древни поети и философи, като например: Омир, Виргилий, Аристотел, Платон и други. Тя познавала добре не само съчиненията на мъдреците на древността, но изучила също и съчиненията на най-бележитите лекари, като например: Асклепий, Хипократ и Гален; освен това тя се научила на цялото ораторско и диалектическо изкуство и знаела също много езици и диалекти, така че всички се удивлявали на учеността и познанията ѝ. Мнозина богати и знатни люде искали ръката ѝ и за тази цел идвали при майка ѝ, тайна християнка, скриваща вярата си поради жестокото гонение, повдигнато по това време срещу вярващите от Максимин. Роднините ѝ и майка ѝ често съветвали Екатерина да се омъжи, за да не премине царското наследство на баща ѝ в ръцете на чужд човек, чрез което те окончателно биха се лишили от това наследство. Но Екатерина, като чиста девица, твърдо решила в сърцето си да съхрани чистотата на девството през целия си живот и изобщо не искала да се омъжва. А когато роднините ѝ започнали усилено да уговарят Екатерина да встъпи в брак, тя им казала:

Света великомъченица Екатерина Александрийска. Фрагмент от стара икона. Синай, Египет

- Ако искате да се омъжа, намерете ми момък, който притежава четирите дарования, с които аз, както знаете, превъзхождам всички други девойки. И тогава ще се съглася да го взема за съпруг. А да се омъжа за човек, който в нещо е по-лош или стои по-ниско от мен, не желая. И така, потърсете навсякъде дали няма да намерите такъв момък, който би бил подобен на мен по знатност на рода, по богатство, по красота и по мъдрост; а всеки момък, който е лишен дори само от едно от тези дарования, не е достоен за мене.

Домашните на Екатерина, като видели, че е невъзможно да намерят такъв момък, ѝ забелязали, че царските синове и другите знатни кандидати за ръката ѝ могат да станат още по-благородни и по-богати, ако встъпят в брак с нея, но по красота и по мъдрост никой не може да се сравнява с нея. А Екатерина им отговорила:

- Искам да имам за свой жених не друг, а само равен на мен по ученост.

Виждайки непреклонността на дъщеря си, майката решила

да опита още едно средство. Тя прибягнала към света на духовния си отец - мъж благочестив и свят, който живеел в съкровено място извън града. Тя взела със себе си Екатерина и тръгнала с нея към този праведен мъж. А той, като видял прекрасната девойка и като чул мъдрите ѝ, макар и скромни слова, решил да я научи да познае Христа, Небесния Цар.

- Аз зная - казал ѝ той - един чуден Момък, Който несравнимо те превъзхожда във всички твои дарования. Красотата Му е по-светла от слънчевата светлина; премъдростта Му управлява всички чувствени и духовни създания; богатството на съкровищата Му е разпръснато по целия свят и никога не намалява, но според мярката на раздаването, все повече и повече се увеличава; а висотата на рода Му е неизказана и непостижима. В целия свят няма подобен Нему!

Внимавайки в думите на стареца, Екатерина помислила, че той ѝ говори за някакъв земен княз; тя се смутила, изменила лице и попитала стареца:

- Истина ли е всичко това, което ми казваш?

Той отвърнал, че всичко това е истина и прибавил, че този Момък притежава и други големи дарования, които е невъзможно и да се изброят. Отроковицата го попитала:

- А чий син е възхваляваният от теб Момък?

Старецът ѝ отговорил:

- Той няма баща на земята, но се е родил неизказано и свръхестествено от една пречестна по рода си Пресвята и Пречиста Дева. Тя се сподобила да роди такъв Син заради великата си чистота и святост. Тя пребивава безсмъртна по душа и тяло и е възнесена по-горе от небесата, където всички свети ангели ѝ се покланят като на Царица на цялата твар.

Екатерина попитала стареца:

- Възможно ли е да видя този Момък, за когото ми съобщаваш толкова много чудесни неща?

- Ако сториш това, което ти кажа - отвърнал ѝ старецът, - ще се сподобиш да видиш пресветлото Му Лице.

На това Екатерина му казала:

- Виждам, че ти си разумен човек и почтен старец, и затова вярвам, че ми казваш истината. Готова съм да изпълня всичко, което ми наредиш, само да видя Този, Когото ти така възхваляваш.

Тогава старецът ѝ дал икона на Пресвета Богородица, държаща в обятията си Божествения Младенец, и ѝ казал:

- Ето изображението на Девата и Майката на Този, за Когото ти съобщих толкова много чудесни неща. Вземи това изображение у дома си и като затвориш вратата на стаята си, с благоговение възнеси усърдна молитва към тази Дева, името на която е Мария; помоли я да благоволи да ти покаже своя Син. Надявам се, че ако ти с вяра ѝ се помолиш за това, тя ще те чуе и ще те сподоби да видиш Този, към Когото се стреми душата ти.

Тогава отроковицата Екатерина, като взела светата икона, се върнала у дома си и през нощта, като се уединила в стаята си, започнала да се моли така, както я научил старецът. Във време на продължителната молитва Екатерина заспала от умора и видяла във видение Небесната Царица в този вид, в който тя била изобразена на иконата, заедно със светия Младенец, окръжен от лъчезарно сияние. Екатерина не могла да види лика Му, защото Той го отвърнал от нея и го обърнал към Майка Си. Опитвайки се да Го види, Екатерина минала от другата страна, но Христос и оттам отвърнал лицето Си от нея.

Това се повторило три пъти. След това Екатерина чула, че Божията Майка казала на Сина си:

- Погледни, Чедо мое, към Твоята рабиня Екатерина и виж колко прекрасна и добра е тя.

А Богомладенецът ѝ отговорил:

- Не, тази девойка е твърде помрачена и е така безобразна, че не мога да я гледам.

Тогава Пресвета Богородица отново казала на Господ:

- Нима тази девица не е по-мъдра от всички философи? Нима тя не превъзхожда всички девици с богатството си и със знатността на рода си?

Но на това Христос ѝ отговорил:

- Отново ще ти кажа, Майко Моя, че тази девица е безумна, бедна и от лош род, и не ще я погледна дотогава, докато тя не остави нечестието си.

На това Преблагословената Майка на Господа Му казала:

- Моля Те, пресладко мое Чедо, не презирай Твоето създание, но я вразуми и я научи какво трябва да стори, за да се наслади на славата Ти и да види Твоето пресветло и превъзделено Лице, Което всички ангели желаят да видят.

Тогава Христос отвърнал:

- Нека отиде при стареца, който ѝ даде иконата, и нека прави това, което ѝ нареди той, и тогава ще Ме види и ще намери благодат пред Мен.

Като видяла и като чула това, Екатерина се пробудила от сън и се удивила на това видение. Щом настъпило утрото, тя отишла с някои от робините си в килията на стареца и като

паднала със сълзи при нозете му, му разказала за видението си и го умолявала да ѝ каже какво трябва да стори, за да види желания от нея Жених - Христа.

Преподобният старец подробно я научил на всички тайни на истинската християнска вяра, започвайки от сътворението на света и създаването на праотеца Адам и свършвайки с второто пришествие на Владиката Христос на земята, казал ѝ също и за неизказаната райска слава на праведниците, и за многоболезнените безкрайни мъчения на грешниците. Като премъдра, богопросветена и жадуваща за истина и за спасение девица, Екатерина скоро разбрала цялото християнско учение, повярвала от цялото си сърце в Иисуса Христа и приела свето кръщение от същия старец. След това старецът ѝ заповядал отново да се помоли с много усърдие на Пречистата Богородица, за да ѝ се яви тя още веднъж, както през първата нощ.

По такъв начин, като съблякла ветхия човек (сравни с Кол. 3:9, бел.ред.) и като се облякла в одеждата на обновлението на духа, Екатерина се върнала у дома си и прекарала цялата нощ в слъзна молитва, пребивавайки без храна, докато заспала. И ето, тя отново видяла Небесната Царица с Божествения Младенец на ръце. Младенецът гледал към Екатерина с голяма благост и кротост. Божията Майка попитала Сина си:

- Угодна ли Ти е, Сине мой, тази девица?

Господ отговорил на Своята Пречиста Майка:

- Много Ми е угодна, защото сега тя е прекрасна и славна, а не е безобразна и безчестна, както преди; сега тя е богата и премъдра, а не бедна, както беше отначало; сега Аз я възлюбих и тя така Ми е угодна, че искам да се сгодя за нея и тя да стане Моя нетленна невеста.

Тогава Екатерина паднала на земята и възкликнала:

- Недостойна съм, преславни Владико, да видя Твоето Царство, но сподоби ме да бъда поне с Твоите раби.

В това време Пресвета Богородица хванала дясната ръка на девойката и казала на Сина си:

- Дай ѝ, Чедо мое, годежен пръстен в знак на годежа Ти с нея, направи я Своя невеста, за да я сподобиш с Царството Си.

Тогава Владиката Христос дал най-прекрасен пръстен на Екатерина и казал:

- Ето, Аз сега те вземам за Моя невеста, нетленна и вечна. И така, запази с голямо усърдие този съюз ненарушим и в никакъв случай не си взимай земен годеник.

След тези думи на Христа Господа видението приключило. Девойката се пробудила и ясно видяла чуден пръстен на дясната си ръка. Тя почувствала в сърцето си такова веселие и такава радост, че от този момент сърцето ѝ съвършено се предало на Божествената любов. И в нея настъпила такава голяма промяна, че тя вече не мислела за нищо земно, а непрестанно, денем и нощем, размисляла за своя възлюбен Жених, Него едничкия желаела, в Него едничкия се поучавала наяве и насън.

Скоро след като Екатерина се обърнала към християнството, в Александрия пристигнал нечестивият цар Максимин, който имал ревност не по разум за своите бездушни богове, сам бидейки като че безчувствен и безсловесен. Желаейки да устрои тържествен празник в чест на тези богове, той разпратил по околните страни и градове заповед да се съберат всички поданици за принасяне на жертви, за да почетат боговете всенародно. Събрали се безброй много хора, при което всеки водел кой каквото можел, за

жертвоприношението: кой волове, кой овце, а които не били в състояние, донесли птици или нещо подобно. Когато настъпил денят на мерзкото тържество, царят заклал в жертва сто и тридесет телета, князете и велможите - по-малко, и всеки принесъл в жертва каквато могъл. Целият град се напълнил с предсмъртните вопли на заколваните животни и със смрад от принасяните жертви. Навсякъде настъпила страшна теснота и суматоха и въздухът бил пропит със смраден дим. Докато ставало всичко това, благочестивата и най-прекрасна Екатерина, при вида на тази пагубна съблазън за човешките души, била жестоко уязвена в сърцето си, защото скърбяла за тяхната гибел. Горейки от Божествена ревност, тя взела със себе си неколцина роби и отишла в храма, където безумците принасяли жертви. Когато застанала на вратите, всички устремили погледите си към нея: защото тя блестяла с необичайната си красота, която свидетелствала за вътрешната ѝ душевна красота. Тя наредила да известят царя, че има да му каже нещо много важно. Царят ѝ наредил да отиде при него. Заставайки пред царя, Екатерина отначало му се поклонила, отдавайки полагащата му се чест, а после казала:

Максимин II Дая - римски император през периода 308 – 313 г.

- Царю, познай съблазънта, в която сте въвлечени от бесовете. Вие почитате като богове тленните и безчувствени идоли и им служите. Голям срам е да бъдеш дотолкова сляп и безумен, че да се поклониш на тези мерзости. Повярвай поне на своя мъдрец Диодор*, който казва, че вашите богове някога са били хора и са завършили живота си нечестиво, но заради някои дела, извършени от тях приживе, хората са им издигнали паметници и статуи. А следващите поколения, не знаейки замисъла на своите праотци, които поставили тези паметници само заради възпоменанието на хората, изобразени върху тях, но мислели, че самата вещ е благочестна и благоприлична, започнали да им се покланят като на богове. И знаменитият Плутарх Херонейски (бележит гръцки историк. Херонея - град в Средна Гърция, бел.ред.) се гнусял от тези богове и ги презирал. Повярвай, царю, поне на тези свои учители и не ставай виновник за гибелта на толкова души, за което ще се подложиш на вечни мъчения. Познай Единия, Истинен Бог, вечносъществуващ, пребезначален и безсмъртен, Който в края на времената прие върху Себе Си човешка плът заради нашето спасение. Чрез Него царете царуват, страните се управляват и целият свят се крепи. Всичко е било създадено и запазва битието си единствено чрез Неговото слово. Този всесилен и преблаг Бог не изисква жертви, подобни на вашите, и не се радва на заколването на невинни жертви, но иска само да спазваме Неговите заповеди твърдо и непоколебимо.

* Диодор Сицилиански - известен езически писател, историк и философ. Бел.ред.

Като чул това, царят се възпламенил от силен гняв и отначало дълго запазил мълчание. А после, понежел нямал сили да отговори на думите ѝ, казал:

- Остави ни през тези дни да извършим жертвоприношението, а после ще чуем словата ти.

Като завършил богопротивното си тържество, нечестивият цар наредил да доведат света Екатерина в царските палати и ѝ казал:

- Кажи ни, девойко, коя си ти и повтори това, което ни каза по-рано.

- Аз съм царска дъщеря - отговорила светицата, - наричам се Екатерина. **По-рано с голяма любов се занимавах с различни науки: изучавах риторски и философски съчинения, геометрия и други науки, но сега презирам всичко това като суетно и безполезно занятие и станах невеста на Владиката Христос, Който чрез Своя пророк Исаия е казал:**

- "Ще погубя мъдростта на мъдреците и ще отхвърля разума на разумните" (1Кор. 1:19; Ис. 29:14).

Царят се удивил на думите ѝ, на необикновения ѝ ум, но още повече бил поразен от ослепителната ѝ красота и помислил, че тя е родена не от смъртни родители, а от тези богове, който той почитал. След като едва се съгласил да повярва, че девойка с такава неописуема красота може да бъде родена от земни човеци, той, поразен от красотата ѝ и без да откъсва от нея безсрамния си поглед, започнал да ѝ говори съблазнителни думи. А светицата, проникайки в беззаконните му помисли, му казала:

- Бесовете, които вие считате за богове, ви прелъстяват и ви увличат в безсмислени похоти; а аз се считам за прах и пепел; Бог ме е създал по Свой образ и подобие и ме е надарил с такава красота, за да се удивляват хората на премъдростта на Създателя, Който може на такова нищожно и тленно лице да

дарува такава мъдрост и красота.

Царят се озлобил от тези нейни думи и казал:

- Не говори така лошо за боговете, имащи безсмъртна слава:

Но светицата му възразила:

- Ако желаеш поне малко да разсееш мъглата и помрачаването си от прелест, разбери цялото нищожество на твоите богове и познай истинния Бог. Дори само едно произнасяне на името Му или само един кръст, изобразен във въздуха, прогонва твоите богове и ги съкрушава; и ако искаш, ясно ще ти докажа истинността на думите си.

Царят, като слушал свободната ѝ реч и се боял да не би да бъде победен и посрамен от думите ѝ, ѝ казал:

- Неприлично е за царя да беседва с жени. Но аз ще събера най-мъдрите философи за разговор с теб и ти ще узнаеш нищожността на възгледите си и ще повярваш в нашите учения.

Като казал това, той заповядал строго да охраняват светата девица. А сам веднага изпратил до всички подвластни градове следното нареждане:

- Аз, цар Максимин, до най-мъдрите философи и оратори, намиращи се в моите градове, радвайте се. Всички, които служите на премъдрия бог Хермес*, и които призовавате наставниците на разума - музите**, съберете се при мен, за да заградите устата на една премъдра девойка, която се появи през тези дни и се надсмива над великите богове, наричайки всичките им деяния басни и празнословие. И така, елате, за да покажете цялата си мъдрост, за която ви прославят хората, а от мен ще получите награда за труда си.

* *Хермес (Ермий) или Меркурий бил считан за вестител на*

боговете, за покровител на търговията и ораторите и бил един от най-популярните езически богове. Така, непросветеното население на градовете Листра и Ликаония дотолкова било поразено от чудесата на Павел и Варнава, че нарекло Варнава Зевс, а Павел - Ермес, "понеже той първенствуваше в говоренето" (Деян. 14:12). Бел.ред.

** "*Богини*", *считани за покровителки на науките и изкуствата. Бел.ред.*

И ето, събрали се петдесет човека, избрани и най-мъдри оратори, отличаващи се с голяма острота на ума и с велика сила в словото. Царят се обърнал към тях със следните думи:

- Пригответе се с цялото си старание и внимание за доблестно състезание с една девойка, за да можете да я надвиете с доказателствата си в спора за боговете; не се отнасяйте с пренебрежение към това, че ще водите беседа с млада девица, но приложете цялото си старание и покажете вашата мъдрост така, все едно че ви се е наложило да противостоите срещу мъжествен противник и най-мъдър оратор; защото тя, както аз внимателно разпитах, превъзхожда с мъдростта си самия велик Платон*. Затова, умолявам ви, покажете в спора с нея такова старание, каквото бихте имали, ако се състезавахте със самия него. Ако победите, ще ви възнаградя с големи дарове, а ако бъдете победени, върху вас ще падне голям срам и вместо дарове ще приемете мъчителна смърт.

* *Платон - известен гръцки философ от IV век пр. Р. Хр., съвременник и учител на Аристотел. Платон е ученик на Сократ. Забележително е това, че в своите философски възгледи, особено в учението си за Бога, за творенията на света и за задгробния живот, Платон се приближава много до християнското учение. Бел.ред.*

На тези думи на царя отговорил най-славният и най-мъдрият оратор:

- Не се опасявай, царю: нашата противничка може и да е необикновено умна, но тъй като е жена, тя не може да притежава мъдростта в пълно съвършенство и да бъде напълно изкусна в красноречието; заповядай ѝ само да се яви при нас, и ще видиш, че щом види такова множество философи и оратори, тя в същия миг ще се засрами.

Щом чул тази самохвална реч на философа, царят се успокоил и се развеселил, надявайки се, че нечестивият и надменен език на учените ще победи изпълнената с кротост и с Божествена премъдрост девица. Той веднага наредил да я доведат при него. Събрали се също и много хора, за да чуят спора на християнската девойка с езическите мъдреци. Но преди изпратените да успеят да дойдат при Екатерина, Архангел Михаил ѝ се явил от небесата и рекъл:

- Не бой се, дево Господня! Твоят Господ ще придаде към премъдростта ти още премъдрост и ти ще победиш в спора тези петдесет витии. И не само те, но и мнозина други ще повярват чрез теб и ще приемат мъченически венец.

Като казал това, Ангелът изчезнал.

Междувременно, пратениците на царя дошли и я завели при царя и философите за зрелище на всички.

И веднага същият самонадеян философ, който преди това така се хвалел, с гордост се обърнал към света Екатерина:

- Ти ли порицаваш боговете ни с такава дързост и безумие?

- Аз - кротко му отговорила светицата, - но не с дързост и не с безумие, както ти каза, а с кротост и поради любов към истината казвам, че вашите богове са нищо.

Тогава философът ѝ казал:

- Великите стихотворци* ги наричат висши богове, а как ти с такава дързост произнасяш хула срещу тези, от които сама си приела мъдрост и сладостта на чиито дарове си вкусила.

** Тук се подразбират Омир, Вергилий и други поети. Най-общо, езичниците научавали легендите за своите богове главно от поетическите произведения. Бел.ред.*

- Не от вашите богове - отговорила Екатерина, - а от моя Един Истинен Бог съм получила мъдрост. И Самият Той е премъдрост и живот, и **който се бои от Него и пази Божествените му заповеди, той е истински философ**. А делата на вашите богове и легендите за тях са достойни за смях и порицание и са преизпълнени със съблазън. А кажи ми и кой от твоите велики стихотворци и в кои изрази ги нарича богове?

- Най-мъдрият Омир - отговорил мъдрецът, - обръщайки се с молитва към Зевс*, първи казва така: “Преславни Зевсе, превелики боже, и вие други безсмъртни богове”. А преславният Орфей, обръщайки се с благодарност към Аполон** казва така: “О, сине Латонин, стрелящ отдалеч! Силни Фебе, който гледаш към всички, царуваш над смъртните и безсмъртните, слънце, носещо се на златни криле”. Ето как - казал езическият мъдрец, завършвайки речта си - са почитали боговете най-първите и най-славни стихотворци и ясно са ги наричали безсмъртни; затова и ти не трябва да се заблуждаваш и да се по-кланяш на Разпнатия*** като на Бог; никой от древните мъдреци не само не Го е наричал и не Го е признавал за Бог, но даже и не е знаел за Него.

** Зевс или Юпитер - гръко-римски бог, почитан от езичниците като владетел на небето и земята, баща на всички богове и хора. Бел.ред.*

** *Аполон или Феб, син на Зевс и Латона, един от най-почитаните гръко-римски езически богове. Бил считан за бог на слънцето и умственото просвещение, а също и на общественото благополучие и ред, пазител на закона, божество, което предсказвало бъдещето. Бел.ред.*

*** *На езичниците им се струвало особено странно, че християните се покланяли на Разпнатия, тъй като кръстната смърт се считала за позорна. Затова и апостол Павел казва, че проповедта за разпнатия Христос за елините (тоест за езичниците) е безумие (1Кор. 1:23). Бел.ред.*

Света Екатерина отговорила:

- **Но нали същият този ваш Омир казва на друго място за твоя велик бог Зевс, че той е бил лукав и лъжлив измамник, и че другите богове - Хера, Посейдон и Атина* искали да го вържат, но той успял да се скрие от тях чрез бягство**. Във вашите книги са описани и много други деяния, подобни на тези, които внушават презрение към вашите богове. Но тъй като ти каза, че нито един от древните учители не е признавал Разпнатия за Бог, то, макар и да не би следвало да се изследва много за Него в доказателство на това, че Той е истински и непостижим Бог, недостъпен за умувания и неизказан Създател на небето и земята, морето, слънцето, луната и на целия човешки род, въпреки това, за по-голямо уверение в тази истина, ще приведа свидетелства пак от вашите книги. **Чуй какво казва за Него вашата най-мъдра Сибила**, свидетелствайки за Неговото Божествено въплъщение и спасително разпятие: “В последните времена ще дойде Някой на тази земя, ще приеме на себе си плът, освен греха. С безпределното всемогъщество на Божеството Той ще разруши тлението на неизцерените страсти и невярващите люде ще Му**

завидят и Той ще бъде окачен на високо място, като че е достоен за смърт". Спомни си, че и вашият мъдрец Аполоний* не по своя воля изповядва Христа като Бог, принуден към това от Неговата Божествена сила: "Един Небесен - казва той - ме подбужда да Го изповядам. Той е трисветла светлина; Той е и пострадал Бог, но не Самото Божество е страдало: защото в Него е и едното, и другото: Той е и смъртен по плът, и заедно с това е чужд на тлението. И Този Мъж, търпящ от смъртните всичко: кръст, унижение, погребение - е Бог". Аполоний е казал това за истинския Бог, Който е събезначален и съвечен на Родилия Го.** Той е начало и основа, и източник на всички създадени блага; Той е създал света от небитие за битие и го управлява. Бидейки единосъщен с Отца, Той станал човек заради нас, живял на земята, като наставлявал и учел хората, и им правел добро; после приел смърт за нас, неблагодарните, за да ни освободи от древното осъждане и да ни дарува предишното блаженство и наслада. По такъв начин Той отново ни отворил райските врати, които ние затворихме с грехопадението. След три дни Той възкръснал, възнесъл Се на небесата, откъдето преди това бил слязъл, и изпратил Светия Дух на учениците Си; а те се разпръснали по целия свят и проповядвали Неговото Божество, в Което трябва да повярваш и ти, философе, за да познаеш истинния Бог, и да станеш раб на Този, Който е милостив и добросърдечен и призовава всички, които са съгрешили, казвайки: "Дойдете при Мене всички отрудени и обременени, и Аз ще ви успокоя" (Мат. 11:28). И така, повярвай поне на своите учители и богове - Платон, Орфей и Аполоний, които напълно явно и ясно, макар и въпреки волята си, са признали Христос за Бог.

* ***Хера (Юнона)*** *била почитана от древните гърци и римляни като сестра и жена на главния им бог Зевс; била най-почитана между богините; била считана за богиня на*

земята и плодородието и покровителка на съпружеския живот. ***Посейдон*** *бил считан за бог на моретата.* ***Атина*** *била считана за богиня на мъдростта, предимно военната. Горепосоченото място е взето от "Метаморфози" на римския поет Овидий. Най-общо, боговете на римляните и гърците, според техните вярвания, притежавали същите страсти и престъпни наклонности като хората. Бел.ред.*

** ***Сибили*** *при древните римляни били наричани пророчиците. Предсказанията им били събрани в три книги, които се съхранявали в Капитолийския храм на Зевс (Юпитер), а после - в храма на Аполон на Палатинския хълм. Тези "Сибилини книги" се ползвали с голямо уважение в езическия свят. На техните предсказания обръщали внимание и християнските писатели, намирайки в тях някои намеци за настъпването на Царството Христово. Бел.ред.*

*** ***Аполоний Тиански*** *- езически мъдрец, който вършел лъжливи чудеса и привлякъл много последователи (III в.). Неговите сентенции, записани в отделна книга, се ползвали с дълбоко уважение, особено в Александрия, където една такава книга се съхранявала в най-потайното, свещено място на един езически храм. Бел.ред.*

Това и много друго казала премъдрата Екатерина и довела философа до удивление, така че той останал безгласен, нямайки сили да ѝ каже нещо в отговор. Като го видял победен и изумен, царят наредил на останалите да започнат беседа със светата девойка. Но те се отказали, казвайки:

- Ние не можем да противостоим на истината, защото, щом най-ученият от нас мълчи победен, то какво да кажем ние?

Тогава разгневеният цар заповядал да запалят огромен огън насред града и да изгорят всички философи и оратори. А те, като чули тази присъда и

заповедта на царя, паднали в нозете на Екатерина, и я молели да се помоли за тях на Единия Истинен Бог, да им прости Той всичко извършено от тях в неведението им и да ги сподоби със свето кръщение и с даровете на Пресветия Дух.

А светицата, като се изпълнила с наслада и радост, им казала:

- Вие сте истински блажени и щастливи, защото, като оставихте тъмнината, познахте истинската светлина, и като презряхте смъртния земен цар, пристъпихте към Безсмъртния Небесен Цар. Твърдо се надявайте на Неговата милост и вярвайте, че огънят, с който ви заплашват нечестивците, ще ви послужи за кръщение и за лествица, която ще ви възведе на небето. В този огън вие ще се очистите от всяка сквернота на плътта и духа и ще се явите пред Царя на славата светли и чисти като звезди и ще станете Негови възлюбени приятели.

Като казала това, света Екатерина осенила всеки от тях с кръстното знамение и те с радост тръгнали на мъчение. Войниците ги хвърлили в огъня и по този начин те приели мъченическа кончина (това станало на 17 ноември 307 година, по православния календар бел.ред.).

Вечерта неколцина благочестиви и христолюбиви люде дошли, за да погребат останките на светите мъченици, но намерили телата им съвършено цели, така че огънят не бил докоснал даже и косите им. Чрез това чудо мнозина от езичниците се обърнали към познание на истината, а мощите на светите мъченици били погребани с полагащата им се чест.

Тогава Максимин се решил да употреби цялото си старание, за да отклони света Екатерина към своето нечестие. Като не постигнал успех чрез философските спорове, той почнал да я съблазнява с ласкателства и лукавство. Като я повикал, той

казал:

- Чуй ме, добра дъще, като чедолюбив баща те съветвам да се поклониш на великите богове и особено на Хермес, покровителя на науките, който те е украсил с такива философски дарования. И ако изпълниш предложението ми, ще разделя с теб царството си и властта си - боговете са ми свидетели за това - и ти ще живееш с мен в непрестанно веселие.

Но премъдрата Екатерина, проникваики в намерението му и виждайки лукавството и измамното му ласкателство, му рекла:

- Остави, царю, хитростта си и не се уподобавай на лисица. Аз решително, веднъж завинаги, ти казах, че съм християнка и съм се сгодила за Христа. Него Едничкия имам за Жених и наставник и за украшение на моето девство; не ме прелъстявай с царска багреница*, предпочитам мъченическите дрехи пред нея.

* *Багреница - дълга, оцветена в пурпурен, кървавочервен цвят дреха, много ценена в древността и считана за атрибут на царското достойнство. Бел.ред.*

Тогава царят отново ѝ казал:

- Принуждаваш ме, макар и против волята ми, да обезчестя достойнството ти и да покрия прекрасното ти тяло с множество рани.

- Прави каквото искаш - отвърнала светицата, - чрез временното безчестие ти ще ми донесеш вечна слава и голямо множество хора (както се надявам) ще повярват чрез мен в моя Христос; и от твоите палати мнозина ще тръгнат заедно с мен към свещените небесни чертози.

Така пророкувала светицата; а Бог, като гледал върху нея от

висините, привел в изпълнение пророчеството ѝ.

Тогава силно разгневеният цар заповядал да свалят багреницата от Екатерина и безмилостно да бият разголената девица с волски камшици. Слугите жестоко били мъченицата в продължение на два часа по раменета и по корема, така че цялото ѝ тяло се покрило с рани и се обезобразило; кръвта текла на ручеи и обагрила земята. Но светицата изтърпяла всички мъчения с такова мъжество и доблест, че тези, които я наблюдавали, били поразени от голямо изумление. След това жестокият цар заповядал да затворят Екатерина в тъмницата и да не ѝ дават нито храна, нито вода, докато не измисли нови мъчения, за да я погуби.

Междувременно Августа, съпругата на царя, силно желаела лично да види света Екатерина. Слушайки за нейните добродетели, мъдрост и мъжество, тя силно я обикнала. А след едно видение насън сърцето на Августа пламнало от такава любов към Екатерина, че тя дори не можела да заспи. Когато царят отпътувал от града по някаква работа и се забавил няколко дни със завръщането си, царицата намерила удобно време, за да изпълни желанието си. Тогава при двора имало един велможа, верен приятел на царя, по сан - военачалник, на име Порфирий, човек, който се отличавал с благоразумието си. Царицата съобщила тайното си желание на него.

- В една от предишните нощи - казала му тя - видях в съня си Екатерина, която седеше величествено сред множество прекрасни младежи и девойки, облечени в бели дрехи. Лицето ѝ излъчваше такова сияние, че не можех да гледам към нея. Като ме настани до себе си, тя постави върху главата ми златен венец и каза: “Владиката Христос ти изпраща този венец”. От този момент имам такова силно желание да я видя, че не намирам покой за сърцето си. Моля те, Порфирий, направи така, че да мога да се срещна тайно с нея.

- Ще изпълня желанието ти, царице - отговорил Порфирий.

Щом настъпила нощта, Порфирий взел двеста войници и тръгнал заедно с царицата към тъмницата. Като дали пари на стражите, те влезли при светата мъченица. Когато царицата видяла светицата, тя била поразена от сиянието на лицето ѝ, което сияело от Божествена благодат. Като паднала бързо в нозете на Екатерина, царицата със сълзи възкликнала:

- Сега се считам за щастлива и блажена, защото се сподобих да те видя. Подобно на кошута, копнееща да утоли жаждата си (сравни с Пс. 41:2, бел.ред.), аз безмерно желаех да те видя и жадувах да чуя сладостните ти речи. Сега, когато се сподобих да получа желаното, вече не скърбя, дори и да се наложи да се лиша от живота и царството си: толкова съм щастлива, че те видях! Блажена си ти и си достойна за похвала, че си се отдала на всемогъщия Владика, Който е излял върху теб толкова големи дарования.

В отговор светицата ѝ казала:

- И ти си блажена, царице, защото виждам венец над главата ти, поддържан във висините от ръцете на ангели. След три дни ще го получиш за малкото мъчения, които ще изтърпиш заради Христа, за да отидеш чрез тях при Истинския Цар и да царуваш вечно с Него.

А царицата отговорила на Екатерина:

- Боя се от мъченията, които ми предричаш, а още повече се боя от съпруга си, който е твърде жесток и безчовечен.

- Не се плаши - казала ѝ светицата, - Самият Христос ще ти бъде помощник; Той ще укрепи сърцето ти и никакво мъчение не ще докосне душата ти; само тялото ти ще пострада тук малко и временно, а после и то ще получи вечен покой.

Когато светицата изрекла това, Порфирий я попитал:

- Какво ще подари Христос на тези, които вярват в Него? Защото и аз желая да повярвам в Него и да бъда Негов воин.

Мъченицата му отвърнала:

- Нима не си чел или не си чул нищо от християнското Писание?

- От младини съм се упражнявал във воинските дела и за нищо друго не съм имал грижа - отговорил Порфирий.

Светицата му рекла:

- Невъзможно е да се опишат с човешки език благата, които преблагият и човеколюбив Бог е приготвил за тези, които Го обичат и пазят Неговите заповеди.

Тогава Порфирий, като се изпълнил с безмерна радост, повярвал в Христа, а заедно с него и двестата войници, и царицата; и всички, като се простили благоговейно с мъченицата, си тръгнали.

А милостивият и човеколюбив Христос не оставил светата Си невеста, но се грижел за нея като чедолюбив баща. Всеки ден при нея долитала през прозореца една гълъбица и ѝ носела храна. Накрая и Самият благ Подвигоположник - нашият Господ Иисус Христос, я посетил, заобиколен от велика слава и от всички небесни чинове и още повече я укрепил в мъжеството, и я изпълнил с дух на смелост:

- Не бой се, възлюбена Моя невесто - казал ѝ Той, - Аз съм винаги с теб и никакво мъчение не ще те докосне; с търпението си ти ще обърнеш мнозина към Мен и за награда ще получиш много нетленни венци.

Като я утешил с тези думи, Господ станал невидим.

На сутринта царят, като седнал важно в съдилището, заповядал да доведат Екатерина. Тя влязла при царя, сияейки с духовна благодат и с някакво блажено озарение, така че стоящите наблизо били озарени от сиянието на красотата ѝ. Царят бил твърде удивен и помислил, че някой ѝ е носил храна в тъмницата и затова тя не отслабнала телом и не променила красотата на лицето си, затова искал да предаде на смърт стражите ѝ. Но света Екатерина, не желаейки други да бъдат мъчени без да имат вина, му разказала цялата истина:

- Знай, царю, че не човешка ръка ми даваше храна, а моят Владика Христос, Който невидимо се грижи за рабите Си, ме хранеше.

Царят, дивейки се на необикновената красота на света Екатерина, искал отново с ласкателства и лукавство да ѝ повлияе и ѝ казал:

- Слънчева девойко, с красотата си ти превъзхождаш самата Артемида*; родена си да властваш, дъще моя. И така, ела, поклони се и принеси жертва на боговете ни, и тогава ще царуваш с нас и ще прекараш живота си в радост. Моля те: не погубвай с мъчения тази своя светла красота.

*****Артемида, или Диана*** *- известна езическа богиня при гърците и римляните, която се ползвала с особена почит от тях; била считана за богиня на луната; изобразявали я като прекрасна светла девойка ловджийка. Бел.ред.*

- Аз съм земя и прах - отговорила светицата. - А цялата красота увяхва като цвят или изчезва като сън и от най-малката болест, или от старостта, а след смъртта се предава на съвършено тление; и така, не се грижи, царю, за моята красота.

По време на този разговор със света Екатерина един

велможа, на име Хурсаден, жесток и безмилостен мъчител на християните, желаейки да покаже любовта и разположението си към царя, му казал:

- Царю, изобретих такова мъчение, чрез което ще победиш тази девица. Заповядай да поставят на една ос четири дървени колела, а по тях в кръг да забият различни железни остриета; нека две колела да се въртят надясно, а две - наляво, а девицата да бъде привързана по средата им; тогава въртящите се колела ще раздробят тялото ѝ. Но преди това нека само покажат тези колела на Екатерина, та като ги види, да се уплаши от жестокото мъчение и да се подчини на волята ти; а ако и след това остане в предишното си упорство, тогава нека приеме мъчителна смърт.

Царят харесал този съвет и заповядал да направят колелата, за които говорил Хурсаден. Когато колелата били готови, довели мъчениците на мястото за мъчения и отначало завъртели колелата с голяма сила пред очите ѝ, за да я уплашат, а след това мъчителят ѝ казал:

- Виждаш какви мъчения са приготвени за теб! И ти ще приемеш в тях най-ужасна смърт, ако не се поклониш на боговете.

На това Екатерина отговорила:

- Вече много пъти изказах решението си да остана християнка; затова, царю, не си губи времето напразно, а прави каквото искаш.

Като видял, че не може да изплаши Екатерина и да я отвърне от Христа, мъчителят наредил да я привържат към колелата и силно да ги въртят, така че да бъде разкъсана на части и да умре от най-ужасна смърт. Но веднага щом пристъпили към това мъчение, от небето слязъл един Ангел,

освободил светицата от връзките, а колелата натрошил на парчета; при това силно разбитите колела се разлетели настрани и поразили смъртно мнозина невярващи. Като видял това преславно чудо, целият народ възкликнал:

- Велик е християнският Бог!

А царят от ярост бил мрачен и беснеел, измисляйки нови наказания за мъчениците.

Като чула за това чудо, царица Августа излязла от палатите си и започнала да изобличава царя.

- Ти наистина си дързък и безумен - казала тя, - щом се осмеляваш да се бориш с Живия Бог и да мъчиш несправедливо рабинята Му.

Не очаквайки да чуе тези думи, царят неистово се разярил и станал по-лют от всякакъв звяр. Като оставил света Екатерина, той обърнал цялата си ярост към съпругата си. Забравяйки дори естествената си любов към нея, той наредил да донесат голям сандък и да го напълнят с калай, за да бъде неподвижен, да забият гвоздеи в капака на сандъка и като заклещят гърдите на жена му между сандъка и капака, да ги притискат. И мъчителите, причинявайки неизразими страдания на светицата, притискали гърдите ѝ, докато те не се откъснали с ужасна болка. А блажената Августа, търпяла тази ужасна болка, и се радвала, че страда за Истинния Бог и Му се молела да ѝ изпрати Той благодатната Си помощ. Когато гърдите ѝ се откъснали, кръвта ѝ потекла като река и всички, които я заобикаляли, се изпълнили с жалост и изразили съчувствието си към нея, понасящата такова ужасно и нетърпимо мъчение. Но безмилостният мъчител не помилвал съпругата си и заповядал да отсекат главата ѝ с меч. А тя, като изслушала с радост тази присъда, казала на света Екатерина:

- Рабиньо на Истинния Бог, помоли се за мен!

- Иди с мир - отговорила ѝ светата дева, - за да царуваш вечно с Христа.

И блажената царица била посечена извън града в двадесет и третия ден на ноември*. А военачалникът Порфирий, като взел през нощта тялото ѝ, с чест го предал на погребение.

** Паметта на света Царица Августа (или Василиса) се чества от Църквата на 24 ноември по православния календар - 07.12 по папския; тогава се възпоменават от Църквата и Порфирий, и 200-те войници, посечени за изповядването на Христа. Бел.ред.*

На сутринта самият Порфирий заедно с повярвалите в Христа войници се явил пред царя и казал:

- И ние сме християни, воини на великия Бог.

Нямайки сили да чуе това, царят въздъхнал от дълбината на сърцето си и казал:

- Уви, погинах, защото се лиших от дивния Порфирий!

После, се обърнал към другите войници, и добавил:

- И вие, достолюбезни мои воини, се съблазнихте и се отрекохте от боговете, в които вярваха бащите ви; какво ви сториха боговете, че ги оставихте?

А те не му отвърнали нито дума. Само Порфирий му казал:

- Защо оставяш без внимание главата и питаш нозете? С мен разговаряй.

- Ти, зла главо, си виновник за тяхната гибел - възкликнал Максимин.

И нямайки сили от ярост да продължи речта си, заповядал да отсекат главите на всички. Така те завършили живота си. По този начин се изпълнило предсказанието на света Екатерина, че мнозина от неговите собствени палати ще повярват чрез нея в Христа Бога.

На другия ден мъчителят, като довел Екатерина в съдилището, ѝ казал:

- Ти ми причини велика скръб и голямо огорчение. Прелъсти жена ми и погуби мъжествения ми военачалник, който беше цялата сила на войската ми; и много други злини са ми причинени от теб, така че би трябвало да те умъртвя безмилостно. Но аз ти прощавам, защото не желая да погубвам такава прекрасна и премъдра девица като теб. Изпълни накрая волята ми, любима моя, принеси жертва на боговете и аз ще те направя своя царица, и никога не ще те оскърбя, и без твоя съвет не ще сторя никакво дело, и ти ще живееш с мен в такова веселие и блаженство, на които нито една царица не се е наслаждавала.

Това и много друго казал измамникът, съблазнявайки избраната невеста Христова, но не могъл с коварните си думи да я разлъчи от Христа, с Когото била свързана със здравия съюз на истинската любов. Виждайки, че нито с ласкателство, нито с обещания, нито със заплахи, нито с мъчения може да склони към волята си твърдата като диамант света девица, накрая постановил решението си - да се отсече главата ѝ с меч извън града. Войниците, като хванали Екатерина, я повели към мястото на посичането. Много хора - мъже и жени, я съпровождали. Всички плачели и съжалявали за това, че загива толкова прекрасна и премъдра девица. Много от следващите я знатни и благородни жени ѝ говорели със сълзи:

- Най-прекрасна и пресветла девойко! Защо си така жестокосърдечна към себе си, че предпочиташ смъртта пред

сладостния живот? Защо безвременно и безплодно погубваш цвета на младостта си? Не е ли по-добре за теб да послушаш царя и да се наслаждаваш на благата в този живот, отколкото да умреш от такава позорна смърт?

- Оставете безполезния си плач - отговорила светицата, - но по-добре се радвайте за това, че днес ще видя възлюбения си Жених, Иисус Христос - моя Творец и Спасител, Който е красота, венец и слава на мъчениците. Той ме зове към неизказаното райско блаженство. С Него ще царувам и ще се наслаждавам в безкрайните векове. И така, плачете не за мен, а за себе си, защото заради неверието си ще отидете във вечния огън за безкрайни мъчения.

А когато довели светицата на мястото на посичането, тя произнесла следната молитва:

- Господи Иисусе Христе, Боже мой! Благодаря Ти, че си поставил нозете ми върху камъка на търпението и си насочил стъпките ми. Простри сега пречистите Си длани, наранени някога на кръста, и приеми душата ми, която Ти принасям в жертва заради любовта си към Теб. Спомни Си, Господи, че аз съм плът и кръв, и не допускай лютите мъчители на Страшния съд да направят явни прегрешенията ми, извършени в неведение; но ги умий с кръвта, която проливам за Теб, и направи така, че това тяло, наранено в мъчения заради Теб и посечено с меч, да бъде невидимо за враговете и гонителите ми. Погледни от Твоята висота, Господи, и на стоящите тук люде, и ги настави със светлината на Твоето познание; и изпълни за тяхна полза просбите на тези, които чрез мен ще призоват Твоето свято име, за да се възпява от всички Твоето величие во веки.

Като завършила молитвата си, светицата казала на изпълнителя на смъртното наказание:

- Довърши заповяданото.

Тогава воинът вдигнал меча си и отсякъл честната глава на Екатерина* и от раната вместо кръв изтекло мляко. Честните ѝ мощи, както видели удостоени с това вярващи, веднага били взети от свети ангели и пренесени на Синайската планина**, за слава на Христа Бога, Който с Отца и Светия Дух в Едно Божество царува во веки. Амин***.

** И досега в Александрия показват на благочестивите пътешественици мястото на убийството на великомъченица Екатерина, което винаги се ползвало с особено благоговейна почит от страна на местните християни. Някои от гражданите на Александрия, озарени от вяра в разпнатия Господ, съхранявали даже и до днес неголяма мраморна колона, на която според преданието е отсечена честната глава на светата великомъченица. Тази колона и сега с благоговение се съхранява в Александрийския манастир "Свети Сава" и стои в левия страничен олтар на храм, посветен на името на този светец. Бел.ред.*

*** Паметта на света Екатерина се чества с особено благоговение и тържественост в целия православен свят. В нейна чест се съграждат църкви, много манастири са наречени на нейно име. Славата на тази мъченица била голяма и в древността. Знаменитата римлянка Павла основала манастир във Витлеем през 386 г., посветила в него храм на мъченица Екатерина, за която свети Епифаний казал на Павла, че Екатерина се е родила на остров Кипър, в град Саламин, в неговата епископия, откъдето преминала в Александрия, била по светите места в Иерусалим, пред яслите във Витлеем дала обет за девство и получила пръстен от Христа. Бел.ред.*

*** *Службата на великомъченицата и църковните песнопения, съставени в нейна чест, се отнасят към дълбока древност. През IX век известният християнски песнописец Теофан Никейски и неизвестният монах Вавил написали много песни в чест на великомъченица Екатерина, които и сега се пеят на Православната Църква. Преподобният Теофан написал в чест на великомъченицата канон, краестишието на който, съдържа следната мисъл: "Вечнопаметната Екатерина с песни ще възпея." Бел.ред.*

Тропарь великомученице Екатерине Александрийской

глас 4

Добродéтельми, я́ко лучáми со́лнечными,/ просветúла есú невéрныя мудрецы́. / И, я́коже пресвéтлая луна́ ходя́щим в нощú/ невéрия тьму отгна́ла есú,/ и царúцу увéрила есú,/ вку́пе же и мучúтеля обличúла есú,/ Богозва́нная невéсто блажéнная Екатерúно,/ жела́нием востекла́ есú в Небéсный чертóг/ к прекра́сному Женихý Христý,/ и от Негó ца́рским венцéм венча́лася есú:/ Емýже, со А́нгелы предстоя́щи,/ за ны молúся,// творя́щия пречестну́ю па́мять твою́.

(С добродетели като със слънчеви лъчи си просветила неверните мъдреци и като пресветла луна си прогонила тъмнината за ходещите в нощта на неверието; царицата си придобила за вярата и мъчителя си изобличила, Богозвана невесто, блажена Екатерино; с желание си се затекла към прекрасния Жених Христа в небесния чертог и от Него си се увенчала с царски венец. Предстояща с ангелите пред Него моли за нас, празнуващите пречестната твоя памет.)

Кондак великомученице Екатерине Александрийской

глас 2

Лик честны́й Божéственне мучениколю́бцы,/ воздвúгните

ны́не, почита́юще всему́друю Екатери́ну,/ сия́ бо в три́знищи Христа́ проповéда,// и зми́я попра́, ри́торов ра́зумы укроти́вши.

(Вдигни се божествено, честни личе на мъченолюбците, почитащ всемъдрата Екатерина; на зрелището проповяда Христа и потъпка змията, укротявайки разума на риторите.)

Ин кондак великомученице Екатерине Александрийской

глас 3

Вити́йствующи днесь, Екатери́на му́ченица/ и вити́ям обличи́ умовре́дную е́ресь,/ А́нгел бо с Небесе́ к той прии́де, си́лу от Вы́шняго принесе́,/ ю́же прие́мши, му́жески рече́:// Христо́с есть му́ченик похвала́.

Молитва великомученице Екатерине Александрийской

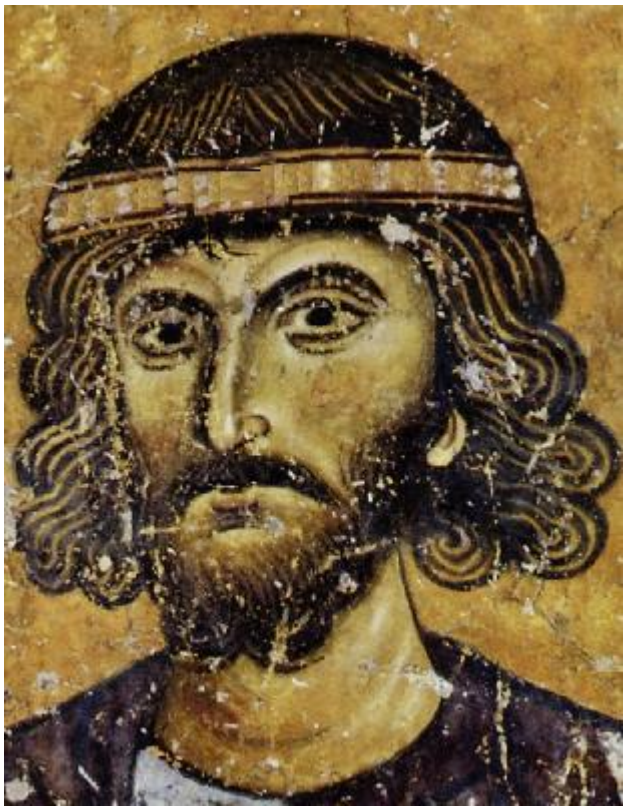
О, свята́я Екатери́но, де́во и му́ченице, и́стинная Христо́ва неве́сто! Мо́лим тя чрез особли́вую благода́ть, е́юже предвари́ тя Жени́х твой, Сладча́йший Иису́с: я́коже посрами́вши пре́лести мучи́теля, му́дростию твое́ю пятдеся́т ветий победи́ла еси́ и, напои́вши их Небе́сным уче́нием, к све́ту и́стинныя ве́ры наста́вила еси́, та́ко испроси́ и нам о́ную Бо́жию му́дрость, да и мы, расто́ргнувше вся ко́зни а́дскаго мучи́теля и презре́в ми́ра и пло́ти собла́зны, досто́йны яви́мся Боже́ственныя сла́вы и к разшире́нию святы́я на́шея правосла́вныя ве́ры сосу́ды досто́йны соде́лаемся, и с тобо́ю в Небе́сной ски́нии Го́спода и Влады́ку на́шего Иису́са Христа́ хва́лим и прославля́ем во вся ве́ки. Ами́нь.

Молитва вторая великомученице Екатерине Александрийской

О, свята́я де́во и му́ченице Екатери́но! Мо́лим тя: при́зри на

бе́дствия нас, гре́шных раб Бо́жиих (имена), сотвори́ нас го́рняя му́дрствовати, а не земна́я. Поспеши́ нам моли́твами твои́ми побежда́ти плотска́я похоте́ния, к ми́ру пристра́стие и ко́зни злых духо́в, на нас зло́бно воюю́щих; да твои́м предста́тельством во дни жития́ сего́ свобо́дни яви́мся от вражде́бных их нападе́ний и по исхо́де от возду́шных их истяза́ний. О прему́драя де́во! Да́руй нам вся я́же к по́льзе проше́ния, мо́жеши бо мно́гая испроси́ти у Возлю́бленнаго Жениха́ твоего́, Христа́ Бо́га на́шего. Мы ве́мы, я́ко мно́го мо́жет моли́тва пра́веднаго, поспешеству́емая бла́гостию Милосе́рдаго Бо́га, Ему́же сла́ва, честь и благодаре́ние всегда́, ны́не и при́сно и во ве́ки веко́в. Ами́нь.

Страдание на свети великомъченик Меркурий († 251 г.)

Свети великомъченик Меркурий. Фрагмент от стара стенопис в Гърция

Нечестивите римски царе Деций и Валериан* като свикали князете и велможите си, направили с тях съвещание за разпространение на почитанието на лъжливите им богове и за изтребването и унищожаването на светата християнска вяра.

* **Деций** царувал от 249 г. до 251 година. **Валериан** царувал еднолично малко по-късно (253-260) Настоящото житие го представя като участник в управлението на империята още при Деций. Бел.ред.

** **Капитолия** - храм на върховния бог Юпитер и богините Юнона и Минерва на един от хълмовете, на които бил разположен древният Рим, столицата на Римската империя. Този хълм заедно с храма бил главното светилище и се наричал Капитолийски. Бел.ред.

И те единодушно, с общо съгласие, издали в Капитолия** следния указ:

"Римските царе, непобедимите победители, вечночестните, велики, верни Деций и Валериан, с велможите: тъй като изпитахме благодеянията и даровете на нашите богове и заедно с това се насладихме на победите над враговете, които те ни дават; тъй като, освен това, изобилно получаваме от тях всякакъв род плодове, чрез благоразтворението на въздуха, и ги считаме за свои благодетели и уредници на общото благополучие; затова, след съвещание с велможите, единодушно заповядваме, хората от всяко звание, свободни и роби, военни и цивилни, да принасят жертви на боговете, като им се покланят и усърдно им се молят. А ако някой се осмели да наруши царската ни заповед, издадена от нас на общо съвещание, заповядваме такъв да бъде вързан, хвърлен в тъмница, а после да бъде предаден на различни мъчения. Ако, след като се разкае, той се подчини на заповедта, ще бъде удостоен от нас с не малки почести; а ако се противи, след

много мъчения, нека бъде наказан със смърт чрез посичане с меч или да бъде хвърлен в морето, или даден за храна на птиците и псетата. Така трябва да бъдат предавани на смърт главно християните, ако бъде намерен някой от тяхната вяра. А подчиняващите се на нашата заповед ще получат големи почести и подаръци. Пожелаваме ви да живеете благополучно".

Когато бил издаден този царски указ, целият Рим изпаднал в смут, защото тази безбожна заповед била обявена по целия град и изпратена в околните градове и страни. В това време варварите* се вдигнали срещу римската държава. Царете приготвили воините си и заповядали на военните полкове от всички градове да се съберат в Рим. Тогава дошъл и този полк, в който свети Меркурий бил войник. Този полк се наричал Мартенсес, от първа Армения**, и бил под командването на трибуна Сатурнин (трибун - римско название на командир на военна част; може да се сравни с командир на батальон в БА, бел.ред.). След заминаването на цар Деций на война, Валериан останал в Рим.

* Гърците и римляните наричали другоплеменниците варвари. Самото название означава хора с неразбираема реч. Тук се подразбират, вероятно, готите, на война с които Деции по-късно бил убит. Бел.ред.

** **Армения** граничела на север с Колхида, Иберия и Албания, на запад - с Мала Азия, на югоизток и изток - с Мидия и Асирия. Първоначално тя се намирала под зависимостта на асирийци, мидяни и перси, после служила за предмет на раздори между партяни и римляни, след това, между римляни и перси, като зависела ту от едните, ту от другите. Армения първа лежала близо до източната част на южния бряг на Евксински Понт (Черно море), Армения втора и трета - на югозапад, а четвърта - на юг от първата. Бел.ред.

При една продължителна битка по време на войната между римляните и варварите ангел Господен се явил на Меркурий в образа на висок човек. Облечен в бели дрехи и държейки в ръката си меч, той му рекъл:

- Не бой се, Меркурий, и не се плаши, защото аз съм ти пратен на помощ, за да те направя победител. Вземи този меч и се устреми срещу варварите; и когато ги победиш, не забравяй Господа, твоя Бог.

Намирайки се като че в изстъпление, той приел явилия му се за един от римските князе; като взел подадения му меч, той се устремил с голямо мъжество срещу враговете и ги посичал като стъбла на растения. Като минал през варварските полкове, той достигнал до самия варварски цар, убил го с меч и поразил заедно с него голямо множество храбри воини, така че от кръвта мечът прилепнал към ръката му; така варварите били победени и обърнати в бягство от римляните.

Тогава Деций, като узнал за голямата храброст на Меркурий, го повикал при себе си, почел го с големи дарове, и го поставил за началник на цялата войска. Като мислел, че враговете били победени с помощта на боговете, Деций бил много радостен и като раздал на войниците много злато, ги пуснал по домовете им, а самият той, тръгнал с Меркурий към Рим, като устройвал по градовете големи пирове. През една нощ, докато военачалникът Меркурий спял, ангелът дошъл при него по същия начин, както и първия път, и като го побутнал по рамото, го разбудил. Като се приповдигнал и като видял явилия се, той сякаш онемял от ужас. Ангелът му рекъл:

- Меркурий! Не помниш ли какво ти казах по време на войната? Гледай да не забравиш Господа, твоя Бог, защото ти трябва да пострадаш за Него и да получиш венеца на победата

в Неговото преславно царство, заедно с всички светии.

Като казал това, ангелът станал невидим. А той, след като дошъл на себе си, започнал да благодари на Бога и си спомнил за християнската вяра, за която бил слушал от дядо си и от баща си. Баща му, на име Гордиан, бидейки воин в същия този полк, в който впоследствие се числял и той, често казвал:

- Блажен е който е воин на Небесния Цар, защото ще получи от Него награда в Небесното Царство. Защото Този Цар е сътворил всичко със словото Си, ще съди живите и мъртвите и ще въздаде всекиму според делата му.

Като си спомнил тези бащини слова и размишлявайки в ума си за явяването на ангела, Меркурий се умилил в сърцето си и започнал да плаче и да ридае, казвайки:

- Горко на мен грешния! Бях като клонка от зелено дърво, но изсъхнах, нямайки корена на познаването на Бога (срав. Лк. 23:31.; Иоан. 15:1-6, бел.ред.).

Докато той говорел така с ридания, царските слуги дошли да го извикат при царя за някакво съвещание. Меркурий отказал, като казал, че е болен, и царят отложил съвещанието за другия ден, защото не искал да се съвещава за каквото и да е без Меркурий - толкова го обичал и го уважавал. На сутринта, като поканил с почит Меркурий при себе си, царят се съвещавал с него по въпроси, отнасящи се до ползата на Римското царство. След завършването на съвещанието царят казал на Меркурий:

- Да отидем заедно в храма на Артемида, за да й принесем жертви.

Светецът, като се отклонил тайно от царя, отишъл в жилището си. Някой от велможите го наклеветил пред царя, като казал:

- Велики царю, непобедими победителю, избран от боговете, за да владееш царството! Благоволи да ме изслушаш с кротост. Този, който получи почести от Вашата царска десница, когото Вашата власт прослави и възвеличи, същият той не дойде в храма на великата богиня да принесе жертва за Вашето държавно господство.

Царят попитал:

- Кой е този, който не иска да принесе, в единомислие с нас, жертви на достойната за почит Артемида?

Съветникът Катул отговорил:

- Меркурий, когото Вашата царска милост възвеличи, той отказва да се поклони на нашите богове.

Царят казал:

- Не го ли клеветите поради някаква завист? Няма да ви повярвам, докато сам не го изпитам и не се убедя твърдо. И ако се окаже, че това, което казвате, не е истина, ще приемете много наказания за клеветата си; а ако това се окаже истина, заради верността Ви към боговете и към нашето царство, ще бъдете удостоен с чест от нас.

Като казал това, царят веднага изпратил да поканят Меркурий с чест и когато той се явил, Деций казал:

- Не ти ли оказах почест, като те поставих началник над всичките ми князе поради това, че с помощта на боговете ти победи враговете? А защо се оказваш неблагодарен за тези мои благодеяния към теб и презираш властта и заповедта ми, като не въздаваш подобаваща чест на нашите богове, както чухме от някои верни нам люде.

Доблестният Христов воин, като се съблякъл, по апостолското слово, от ветхия човек и от неговите дела и като

се облякъл чрез кръщение в новия, създаден по Бога човек (Ефес. 4:24), отговорил с дръзновение:

- Нека твоята почест остане при теб, защото аз победих враговете не с помощта на вашите немощни богове, а със силата на Христа, моя Бог; и така, вземи от мен това, което ми даде, защото "гол излязох от утробата на майка си, гол ще се и завърна" (Иов. 1:21).

Като казал това, той свалил от себе си воинския пояс и началническата одежда и ги хвърлил в нозете на царя с гръмко възклицание:

- Аз съм християнин! Чуйте всички: аз съм християнин.

Тогава Деций изпаднал в ужас и като гледал мълчаливо светеца, се удивлявал на смелите му думи и дела, чудел се и на красотата на тялото му, защото светецът бил висок на ръст, с румено лице и в самия му поглед искряло мъжество. После той наредил да го затворят в тъмница, като казал:

- Този човек не оцени честта си, но мисля, че когато изпита безчестие и огорчение, ще започне да мисли благочестиво.

Когато го отвели в тъмницата, светецът прославил Бога и Му благодарил. А през нощта ангелът Господен отново му се явил и му казал:

- Бъди мъжествен, Меркурий, и не се бой; вярвай в Господа, Когото изповяда, и Той ще те избави от всяка скръб.

Меркурий бил твърде окуражен от това ангелско явяване. На утрото на следващия ден цар Деций седнал на съдилището и щом воинът се явил пред него, царят му казал:

- С безумието си ти заслужи тази чест, да стоиш пред съда като осъден.

Светецът отговорил:

- Наистина ми прилича такава чест заради моя Господ. Ти взе това, което скоро ще загине, а аз ще получа това, което пребивава во веки.

Царят казал:

- Кажи ни, от кой род си и кое е отечеството ти?

Светецът отговорил:

- Щом искаш да узнаеш кой е родът и отечеството ми, ще ти кажа. Баща ми се наричаше Гордиан, по произход беше скит* и беше воин в Мартенсовия полк; а отечеството ми, към което отивам с ревност, е горният Иерусалим - града на Небесния Цар.

* Скити - древен народ, малка част от който живеела в северните предели на Западна Азия, до Каспийско море, а главната част живеела по северните брегове на Черно море, при което северните граници на разселването на скитите били неизвестни на древните. Бел.ред.

Царят казал:

- Защо не се подчиняваш на волята ни, защо не изпълняваш заповедите, които сме издали за всички? Защо не искаш да се поклониш на боговете, за да получиш предишния си сан? Или искаш да умреш в мъчения? Отговаряй по-скоро, защото за това си повикан.

Свети Меркурий казал:

- Дойдох тук, за да победя теб и твоя баща, дявола, виновника за всяко зло, и да получа венеца на победата от Подвигоположника Иисуса Христа, моя Господ. Изпълни над мен без да отлагаш това, което замисляш, защото аз имам

броня и щит, с които ще преодолея всички измислени от теб мъчения.

Тогава царят, като се разгневил, казал:

- Щом казваш, че имаш бронята и щита на вярата, тогава заповядвам да те окачат гол, като те разтегнат между четири стълба.

Когато това било направено, мъчителят казал:

- Къде са сега оръдията ти за борба?

А свети Меркурий, като погледнал към небето, казал:

- Господи Иисусе Христе, помогни на мен, Твоя раб!

Царят наредил с остри ножове и мечове да режат тялото на светеца, а на земята под него да разпалят огън, така че той да страда жестоко, отгоре нараняван, а отдолу горен с огън. Когато започнали да правят това, от тялото му потекла кръв на ручеи, така че дори огънят угаснал от кръвта, а светецът доблестно търпял всичко.

След това Деций наредил да го отвържат, за да не умре много бързо, и здраво да го затворят в някое помещение. Слугите го понесли, тъй като той не можел да върви сам, бидейки едва жив, и го хвърлили в затвора, като мислели, че той веднага ще умре. И светецът лежал като мъртъв, едва дишайки, поради жестоките рани. С настъпването на нощта ангелът Господен дошъл при него и рекъл:

- Мир на тебе, добри страдалецо! - и го изцерил от раните му.

Светецът, като усетил в себе си сила, се изправил здрав на крака и благодарил на Бога, посетил го чрез Своя ангел.

На сутринта царят отново наредил да представят Меркурий пред него. Войниците, като тръгнали за него, го намерили

здрав и го повели към царя. Когато видял, че той е здрав и ходи без чужда помощ, царят казал:

- Този, когото вчера отнесохте мъртъв, днес ходи сам, все едно, че не е имал никаква рана върху себе си - и наредил на войниците да огледат раните му.

Като огледали тялото на мъченика, те казали на царя:

- Кълнем се в целостта на твоята държава - цялото тяло на Меркурий е здраво; без никаква повреда, все едно че никога никакви мъчения не са се докосвали до него.

Царят казал:

- Той непременно ще почне да говори, че го е изцерил Христос; не сте ли водили някой лекар при него в тъмницата?

Те отговорили:

- Кълнем се във вашата държава, управляваща целия свят, че никой не го е поглеждал, защото мислехме, че той веднага ще умре; а как се е изцерил и стои здрав сега, не знаем.

Царят казал:

- Вижте християнската магия: този, който вчера изглеждаше мъртъв, днес стои здрав пред нас - и с ярост се обърнал към светеца: - Кажи ни истината, кой те изцери? Защото не мисля, че е възможно да се изцериш по друг начин, освен чрез магия.

Светецът отговорил:

- Както ти самият първоначално, против волята си, каза, така е и в действителност: изцери ме нашият Господ Иисус Христос, истинският Лекар на душите и телата, Този, Който, като свърза с неразрушими връзки всички магьосници и чародейци, заедно с покланящите се на идолите, ще ги предаде на геенския огън - за това, че не са познали истинския

Бог, Който ги е създал.

Царят казал:

- Отново ще разсека тялото ти с рани и ще гледам дали ще те изцери Христос, Когото изповядваш.

Светецът отговорил:

- Вярвам в моя Господ Иисус Христос, че ти не ще ме победиш с всичките си измислени против мен мъчения, защото ни най-малко не се боя от тях, укрепяван от словата на моя Владика, Който е казал: "не бойте се от ония, които убиват тялото, а душата не могат да убият" (Мат. 10:28). След умъртвяването Той отново ще ме възкреси в страшния ден на праведния съд.

Царят заповядал отново да го мъчат с огън и с рани.

Докато биели и обгаряли светеца, от опалваното му тяло вместо смрад се носело силно благоухание. Мъченикът търпял толкова доблестно, и не издал нито вик, нито стон, нито въздишка, така че всички се чудели на търпението му.

С подигравка, царят му казал:

- Къде е сега твоят Лекар? Нека да дойде тук и да те изцери, нали ти казваше, че Той може и след смъртта да те възкреси.

Свети Меркурий отвърнал:

- Прави каквото искаш, ти имаш власт над тялото ми, а над душата ми власт има Бог; дори и да умъртвиш тялото ми, душата ми ще остане нетленна во веки.

Царят наредил да го обесят надолу с главата, а на шията му да привържат голям камък, така че, задушен от тежестта на камъка, той да умре.

А мъченикът, укрепван от Божията благодат, търпял това мъчение в продължение на много часове, оставайки жив. После, като отвързали камъка, царят наредил да го бият с камшици, краищата на които били оковани с мед; и го били така жестоко, че земята се обагрила от кръвта му. А той, твърд като диамант, мъжествено търпял, като казвал:

- Благодаря Ти, Господи, че ме сподоби да пострадам за Твоето име.

Царят, като видял, че по никакъв начин не може да склони мъченика към волята си и нямайки повече време да го мъчи, понеже бързал да отиде по-скоро в Рим, постановил над него следната окончателна присъда:

- Меркурий, който счете нашите богове за нищо и презря честното постановление на нашата кротост, нашата власт заповядва да се отведе в Кападокийската страна (източна област в Мала Азия, бел.ред.) и там да му се отсече главата за вразумление на мнозина, защото всеки, който се противи на царя, ще бъде умъртвен с меч след много мъчения.

Войниците взели светеца, качили го на едно животно и като го привързали здраво (защото той бил твърде изнемощял телом по причина на многото мъчения), го повели към Кападокия. Когато стигнали в Кесария (столицата на Кападокия, наречена така от император Тиберий, бел.ред.), Господ се явил на светеца и му рекъл:

- Меркурий! Ела при Мене и се успокой; ти свърши пътя, вярата опази, приеми венеца на твоя подвиг (срв. 2Тим. 4:8), защото тук трябва да умреш.

Мъченикът, твърде укрепен от това видение на Спасителя и желаейки по-скоро да се освободи от тялото и да живее с Христа (срв. Филип. 1:23), казал на войниците, които били с

него:

- Извършете това, което ви е заповядано, без да отлагате повече. А Господ, Който призовава всички към покаяние, да ви даде Своята благодат; богат на милост, Той преизобилно дава даровете Си на идващите при Него.

След като казал това, главата му била отсечена за изповядване на нашия Спасител Иисус Христос, в 24-тия ден на месец ноември. На втория ден след кончината на светеца тялото му се оказало бяло като сняг и от него се носело благоухание на скъпоценно миро и на тамян, и поради това чудо мнозина повярвали в Христа. Светото му тяло било положено с чест на едно славно място, подавайки на болните много изцеления. След много години Поборницата воевода Пресвета Богородица призовала този воин, светия великомъченик Меркурий, вече тържествуващ с душата си на небето, на следната воинска служба.

Докато свети Василий Велики се молел пред икона на Пресвета Богородица, на която имало изображение и на свети великомъченик Меркурий с копие, като воин - злочестивият цар Юлиан Отстъпник*, големият гонител и унищожител на православните християни, да не се завърне от Персийската война, за да изтребва християнската вяра, свети Василий видял, че на иконата на Пресвета Богородица, образът на свети Меркурий станал за известно време невидим, а после се появил с окървавено копие.**

* Император Юлиан царувал от 361 г. До 363 г. След като станал император, той отстъпил от християнската вяра и поставил за задача на живота си възстановяването на езичеството. Затова и е наречен Отстъпник. Бел.ред.

** Персите живеели в Азия, близо до Персийския залив. В

различните времена границите на империята били различни. С възцаряването сред тях на династията на Сасанидите (от 226 г. след Р.Хр.) персите нееднократно водели войни срещу римляните. Персийската война, по време на която бил убит Юлиян, се отнася към царуването на персийския цар Сапорес II. Бел.ред.

В същото време Юлиан Отстъпник бил прободен в Персийската война от копието на неизвестен воин, който веднага след това станал невидим. Окаяният Юлиан, хвърлил нагоре бликнала от раната кръв и като се обърнал към небето със следните хулни думи срещу Христа: "Ти победи, Галилеецо!" - умрял със злоба в сърцето си.

Тогава това чудо станало явно, защото по молитвите на свети Василий Велики, сама Пресвета Богородица изпратила този Божий и свой угодник, светия победоносен великомъченик Меркурий, от тържествуващата църква във воинстващата, за да накаже със смърт богопротивния отстъпник Юлиан и да защити светата вяра и православните християни. С неговото свето застъпничество и защита нека и ние бъдем запазени от богопротивните врагове, побеждавани с помощта му и заедно с него да славим Бога и Богородица, во веки веков, амин.

Тропарь великомученику Меркурию Кесарийскому

глас 4

Му́ченик Твой, Го́споди, Мерку́рий,/ во страда́нии свое́м вене́ц прия́т нетле́нный от Тебе́, Бо́га на́шего:/ име́яй бо кре́пость Твою́,/ мучи́телей низложи́,/ сокруши́ и де́монов немощны́я де́рзости. / Того́ моли́твами// спаси́ ду́ши на́ша.

Кондак великомученику Меркурию Кесарийскому

глас 4

Во бране́х непобеди́маго во́ина/ и в беда́х непосты́дна засту́пника,/ пе́сньми Мерку́рия ублажи́м, сла́вяще,// пра́зднующия бо па́мять его́ ве́село от бед избавля́ет и скорбе́й.

(Непобедим воин в битките и в бедите непосрамващ защитник, да облажим Меркурий, прославяйки го с песни; радостно празнуващите неговата памет той избавя от беди и скърби.)

Молитва великомученику Меркурию Кесарийскому

О, великому́чениче святы́й и до́блий во́ине Христо́в Мерку́рие, страда́нием, кро́вию и сме́ртию свое́ю ве́рность Христу́ и Це́ркви Его́ свиде́тельствовавый и сего́ ра́ди вене́ц жи́зни от Него́ прия́вый! Ны́не в хвале́бных пе́снех тебе́ прославля́юще, смире́нно к тебе́ припа́даем и усе́рдно мо́лим: предста́тель бу́ди пред Бо́гом о душа́х на́ших неусы́пный, умоли́ Влады́ку Го́спода, да сохрани́т Святу́ю Це́рковь Свою́ и всех чад ея́ в сою́зе любве́ и единомы́слии, да утверди́тся мир и безмяте́жие в лю́дех, во Оте́честве на́шем живу́щих, да позна́ют вси, я́ко Христо́с есть Путь, Истина и Жизнь, и да прии́дут к Нему́ вси труждда́ющиися и обремене́ннии, и упоко́ит их. О вели́кий уго́дниче Бо́жий! Кре́пкое стоя́ние в ве́ре на́шей да́руй нам, благода́тную по́мощь нам низпосли́, да ми́рное, ти́хое и богоуго́дное житие́ поживе́м в ве́це сем и досто́йне с тобо́ю в день о́ный восхва́лим Пресвяту́ю Тро́ицу, Отца́ и Сы́на и Свята́го Ду́ха, во ве́ки веко́в. Ами́нь.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

КАНОН ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ ЕКАТЕРИНЕ

Творение Феофаново

Песнь 1

Ирмос: *Колесницегонителя фараоня погрузи чудотворяй иногда Моисейский жезл, крестообразно поразив и разделив море: Израиля же беглеца, пешеходца, спасе, песнь Богови воспевающа.*

Екатерины, всемудрыя мученицы, молитвами, Христе, мрачное око души моея просвети, зарю ми дая, Владыко, Твоего светолития, душетленных падений моих весь мрак потребляющую.

Направляема Владыки, всемудрая, Божественными повелении и Того любовию палима, потекла еси, к подвигом тщащися, и мучителей разумы, Екатерино, устрашила еси словом, и мудростию, и благодатию.

Управляема дланию, славная, крепкою Христовою, идольския бури избегла еси, мученице, немокренно преплывши креста ветрилом и Божественными ветры Духа, песнь Богу воспевающи.

Радующися девственными добротами, Екатерино мудрая, и Божественное знание с Небесе имущи, лжеименнаго знания благодерзновенно и мужественно предстатели посрамила еси, тыя державне победивши.

Богородичен: Иже Богородицу Тя проповедует, Пречистая, всякия ереси отриновение имать: плоть бо бывша, неизменно родила еси превышша всякия, Богородительнице, твари Слово Божие Присносущное.

Песнь 3

Ирмос: *Утверждей в начале Небеса разумом и землю на водах основавый, на камени мя, Христе, заповедей Твоих*

утверди, яко несть свят, паче Тебе, Едине Человеколюбче.

Вольными твоими стремленьми вошла еси ко страданию, волею Христа подражающи и победивши светло тьмы миродержца, венценосица явилася еси, Екатерино Богоприятная.

Крепостию ума обличила еси мучители, безбожия в глубине валяющияся, риторствующи яве Богознания догматы, Божиею мудростию мученица уясняема всехвальная.

Равнобожие во уши Евине пошептавый, от отроковицы младыя ныне попирается, оружием бо Креста оградившися, посрами Екатерина мученица безмерно того хвалящася.

Богородичен: Умерщвленный мой ум жизни действом из Тебе явльшияся миру воздвигни, язвы и струпы истребляющи греховныя, едина Богородительнице Всенепорочная.

Кондак, глас 3.

Витийствующи днесь, Екатерина мученица и витиям обличи умовредную ересь, Ангел бо с Небесе к той прииде, силу от Вышняго принесе, юже приемши, мужески рече: Христос есть мучеником похвала.

Икос

Светом Твоим, Христе, просвети сердце мое и Духом Твоим разшири ныне уста моя воспети достойно Твою страстотерпицу, та бо воистину, словом и благодатию, мудростию и духом ограждшися, всем оружием Троицы Честныя множество обличи витийствующих, в суете хвалящихся, и сих приведе Тебе, Богови своему, Владыце и Спасу всех, вопиющи: Христос есть мучеником утверждение.

Седален, глас 4

Жениха твоего, Христа, возлюбивши, свещу твою светло уготовльши, добродетельми просиявши, славная. Темже вошла еси с Ним в Чертог и, венец страдания от Него приемши, от бед избави нас, совершающих, Екатерино, память твою.

Ин седален, глас 4

Лик составим духовно, братие, премудрыя добрыя мученицы Екатерины верно, Господеви взывающе: слава Ти, просвещая сердца человеча, слава Ти, почтый доблюю в страстех тоя молитвами, Христе Боже, спаси души наша.

Песнь 4

Ирмос: *Ты моя крепость, Господи, Ты моя и сила, Ты мой Бог, Ты мое радование, не оставль недра Отча, и нашу нищету посетив. Тем с пророком Аввакумом зову Ти: силе Твоей слава, Человеколюбче.*

Страдальческое, Екатерино, противление показала еси, мученице приснопамятная, враждебнику зело терпеливно противляющися и того поправши ногами красными Креста силою, страстоносице, мучеников похвала.

Невеста Христова, Екатерино всеблаженная, явилася еси, Божественныя красоты световидными лучами просвещаема и добротою сияющи. Темже и, веселящися, песнопоеши Владыце: силе Твоей слава, Человеколюбче.

Мучительскую гордыню низложила еси и Божественным словом мудрости твоея яко от глубины лестнаго демоноговения прельщаемыя исхитила еси, учащи звати Христу песнопоющия: силе Твоей слава, Человеколюбче.

Благославное и светоносное торжество славныя памяти твоея, всехвальная, крепко дерзость вражию поправши, яко солнце, возсия, в немже велегласно Владыце вопием: силе

Твоей слава, Человеколюбче.

Богородичен: Ныне крепость низложи отметающихся образа, Отроковице, поклонения Тебе, Чистыя, и паче ума из Тебе воплощеннаго и мир весь просвещшаго, и всех святых, верою же чтущия Тя просвети, едина Всепетая.

Песнь 5

Ирмос: *Вскую мя отринул еси от лица Твоего, Свете Незаходимый, и покрыла мя есть чуждая тьма, окаяннаго, но обрати мя и к свету заповедей Твоих пути моя направи, молюся.*

Любовию огнепалима, мученице всеславная, Владыки твоего и ищущи Того недомысленную доброту видети, самовольным нравом ранам себе вдала еси, девства сияющи благодатьми.

Страстьми священнейшими, отроковице добродево, украсивши тебе самую благолепно, возшла еси к Небесному Христову чертогу и ныне светло твоему Жениху, веселящися, сочталася еси, всеблаженная.

Отроковица всесветлая явилася еси, возлюбивши Единаго желаемаго, и, во след Того крепчайшее течение совершивши, в воню мира твоего умнаго истощеннаго, вопияла еси: теку, Женише мой.

Богородичен: Истинную Богородицу Тя вси познавше, Пречистая Владычице, из Тебе рождшагося Бога Слова ведяще, проповедаем во дву существах, хотениих самовластных познаваема, Мати Богоневестная.

Песнь 6

Ирмос: *Бездна грехов и прегрешений буря мя смущает и во глубину нужднаго реет мя отчаяния, но Твою крепкую руку мне простри, яко Петрови, о Управителю, и спаси.*

Всю тя, добротою сияющу, девства зарею, мученическими же, отроковице, обагрену кровьми, видев, благое Слово и пречистое в чертозех Небесных тя всели.

Возмогла еси Крестом мучителей разрушити державу, и мирския мудрости обличивши суету, Богодохновеннаго учения точащи догматы, велемудренная Екатерино приснопамятная.

Лестию первее Адама райския сладости изгнавшаго, ран болезни крепко терпящи, низложила еси на землю, мученице всеславная, и венцы Царствия венчалася еси.

Богородичен: Милостива мне Судию и Сына Твоего, Богородице Дево, Твоими мольбами быти в день Суда, Избавителя же лютых, Мати, сотвори, к Тебе бо единой надежды возлагаю.

Кондак, глас 2

Лик честный Божественне, мучениколюбцы, воздвигните ныне, почитающе всемудрую Екатерину, сия бо в тризнищи Христа проповеда и змия попра, риторов разумы укротивши.

Икос

От Бога мудрость приимши издетства, мученице, и внешнюю добре мудрость всю извыче, познавши убо от тоя стихии движение же и творение по слову, и сия из начала словом Сотворшаго, Тому благодарение в нощи и во дни приношаше, идолы низложивши и сим несмысленно служащия риторов разумы укротивши.

Песнь 7

Ирмос: *Божия снизхождения огнь устыдеся в Вавилоне иногда, сего ради отроцы в пещи радованною ногою, яко во цветнице, ликующе, пояху: благословен еси, Боже отец наших.*

Мучеников хвала, благочестия учительница была еси, светлому твоему Жениху мучеников множество приведши, Христу. С нимиже зовеши, всехвальная, поющи: благословен Бог отец наших.

Слово твое премудрое ко спасению многи исхити от идолонеистовства и светоносны яви мученики, велегласно с тобою взывающия: благословен Бог отец наших.

Отроковица, в след Тебе идущи, Тебе приведеся, мечем посечена, Твою подражающи страсть пречистую и Тебе, Зиждителю, вопиющи и глаголющи: благословен Бог отец наших.

Богородичен: Святых Святый, в Тебе свято вселився, Чистая Богородице Дево, воплощен, из Тебе раждается, за еже спасти верою зовущия: благословен Бог отец наших.

Песнь 8

Ирмос: *Седмерицею пещь халдейский мучитель Богочестивым неистовно разжже, силою же лучшею спасены, сия видев, Творцу и Избавителю вопияше: отроцы, благословите, священницы, воспойте, людие, превозносите во вся веки.*

Твоими учении царица, верующи, притече ко благочестию, и крепко претерпевши болезней чувство, и Царствия Небеснаго непреемнаго явственно сподобися, вопиющи Владыце: священницы, благословите, людие, превозносите во вся веки.

С мученики да будут верных прошения, страстотерпица бо Христу предстоит, просящи лучшая и спасения ходатайственная всесвятую и честную ея память усердно совершающим и верно песнопоющим: людие, превозносите Христа во веки.

Отверз, приемлет тя Жених, всемудрая, двери райския, и в чертозе всесветлем обитати сотвори, царствия причастницу яко сообщницу страстей являет. Емуже ныне предстоящи, царева дщи, светло украшена, нас не забуди.

Ухищренными глаголы искушаше мучитель, и уветливословии, лютый, льстя, разслабити твою крепость надеявся, славная, но уневеститися Христу хотящи, вопияла еси Владыце: священницы, воспойте, людие, превозносите Христа во веки.

Богородичен: Священнейши была еси, Богородице всенепорочная, премирнаго Ангелов чина: сих бо родила еси Содетеля и Господа от девственныя и неискусобрачныя утробы, во двух существах неслиянно и невращно, во единой же Ипостаси Бога воплощенна.

Песнь 9

Ирмос: *Ужасеся о сем Небо, и земли удивишася концы, яко Бог явися человеком плотски, и чрево Твое бысть пространнейшее Небес. Тем Тя, Богородицу, Ангелов и человек чиноначалия величают.*

Преставилася еси к Чертогом световидным, невестными украшена утварми, девственную имущи свещу в твоей деснице, в другой же держащи отсеченную твою главу. И ныне, предстоящи Христу, твоему Жениху, Тя поющия сохрани.

Прията бысть твоя, Богомудрая, молитва, верою бо твое именующия имя, честная, спасает Владыка от искушений и благоздравие подает, недугов избавляя всеразличных, душевных же и телесных. Тем тя, веселящеся, Екатерино, ублажаем.

Пристала еси тихому пристанищу ныне, благоопрятно же и легко море мирское, мученице, преплывши треволнений, не

искусившися, всемудрая, богатство многоразличное Христу приносящи, дево, множество мученик, Екатерино всеблаженная.

В чертозех Небесных ныне внутрь с девственных лики ликовствующи, мученическими озаряема лучами, Екатерино всемудрая, разреши падений моих пленицы, усердно молящи всех Благодетеля, за Егоже кровь твою излияла еси.

Богородичен: Явилася еси, о Дево Мати Божия! паче естества рождши в телеси благое Слово, Егоже от сердца Своего Отец отрыгне прежде всех веков, яко благ, Егоже ныне и телес превышша разумеваем, аще и в тело облечеся.

Светилен

Возжиляема мудрованием жен, о дево Екатерино всечестная, страстотерпцев славо, философов хитрость о Бозе обличила еси, яко буесловие сущу и баснь, всенепорочную истинно Матерь Божию спомощницу стяжавши.

АКАФИСТ СВЯТОЙ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ ЕКАТЕРИНЕ

Кондак 1

Избра́нную и венча́нную де́ву му́ченицу, неве́сту Христо́ву Екатери́ну, похва́льными пе́сньми воспои́м, я́ко пресла́вную мучи́теля победи́тельницу и прему́друю филосо́фов наста́вницу: ты же, великому́ченице Екатери́но, иму́щи дерзновéние ко Го́споду, приклони́ся ми́лостивне к благопотре́бным прошéниям зову́щих ти:

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Икос 1

А́нгелом ра́вную чистоту́ иму́щи, свята́я де́во Екатери́но, с А́н-

гелы Божéственнаго озарéния сподóбилася есú, с нúми же воспевáющи Трисвятýю песнь, услы́ши нас, поющúх тебé на земли́ сия́:

Рáдуйся, честнóе святы́ни жилúще; рáдуйся, чудéсное знáмение сбы́вшагося на тебé Бóжия Промы́сла.

Рáдуйся, благоволéния Отча сосýде; рáдуйся, страдáний Христóвых исполнéние.

Рáдуйся, чúстое Дýха Святáго обитáлище; рáдуйся, свéтом благочестúвыя вéры просветúвшаяся.

Рáдуйся, святою купéлию отрождéнная; рáдуйся, измы́вшая рúзы своя́ в Крóви Агнчей на земли́.

Рáдуйся, ликýющая с свящéнными дéвами на Небесú.

Рáдуйся, Екатерúно, невéсто Христóва премýдрая.

Кондак 2

Вúдящи Екатерúна себé видéния сподóбльшуюся, течé к святóму стáрцу, икóну ей Богомáтере прéжде того́ вручúвшему, и повéда емý, кáко отвращáше лицé Своé ей явúвыйся с Пречúстою Своéю Мáтерию Христóс, кáко безýмну, и нúщу, и худорóдну ю нарéк, дóндеже не остáвит úдольскаго нечéстия. Преподóбный же, слы́шав сия́, настáви ю в таúнствах вéры и крести́ ю. Онá же во обновлéнии дýха благодáрно пояше Бóгу: Аллилýиа.

Икос 2

Рáзум благúй, благорóдство úстинное, богáтство негúблющее стяжáвши в духóвном отрождéнии, святáя Екатерúна достóйна явúся Небéснаго Женихá Христá, Úже, пáки явúвся ей, возлюбú ю и даровáнным пéрстнем в невéсту Себé обручú. Онá же, познáвши такóе к ней благоволéние Бóжие, тáко уязвúся любó-

вию Его́, я́ко не му́дрствоваше бо́лее о земны́х веща́х, но о Возлю́бленном свое́м непреста́нно мы́сляше. Таково́й благода́ти сподо́бльшаяся, слы́ши от нас:

Ра́дуйся, злово́ние мирско́е возненави́девшая; ра́дуйся, в воню́ ми́ра Христо́ва теку́щая.

Ра́дуйся, до́брая люби́тельнице Жениха́ Безсме́ртнаго; ра́дуйся, сокро́вище благоволе́ния Вы́шняго.

Ра́дуйся, денни́це пресве́тлая; ра́дуйся, луно́ соверше́нная.

Ра́дуйся, ма́слино, в до́му Бо́жии насажде́нная; ра́дуйся, ке́дре, в Лива́не высокора́сленный.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 3

Си́ла Вы́шняго даде́ тогда́ свяще́й Екатери́не дерзнове́ние, е́же нече́ствующаго царя́ Максими́на о принесе́нии и́долом жертв обличи́ти небоя́зненно, и той пребы́сть безгла́сен на мног час, не моги́й проти́витися ея́ глаго́лом. Она́ же, благодаря́щи Бо́га, воспева́ше: Аллилу́иа.

Икос 3

Иму́щи свята́я Екатери́на сво́ше да́нную ей прему́дрость, егда́ нечести́вый царь, поста́вив пред собо́ю, вопроша́ше ю о ро́де ея́ и са́не, она́ испове́да себе́ быти дщерь ца́рскую, филосо́фския и ри́торския нау́ки до́бре изучи́вшую, па́че же Христо́ву неве́сту себе́ наименова́, в я́вное отверже́ние и́дольскаго служе́ния. Сего́ ра́ди воспева́ем ей си́це:

Ра́дуйся у́бо, Екатери́но пресла́вная; ра́дуйся, ца́рское свяще́ние.

Ра́дуйся, пчело́, ды́ма и́дольскаго отлете́вшая, ра́дуйся, голуби́це, зла́ты крила́ иму́щая.

Ра́дуйся, кади́ло Христо́ва благоуха́ния.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 4

Бу́рею я́рости вознеи́стовився царь на святу́ю де́ву, рече́ к ней: «Не глаго́ли зле о бо́зех на́ших». Свята́я же Екатери́на отвеща́: «А́ще восхо́щеши отрясти́ мрак пре́лести от душе́вных ти оче́й, уразуме́еши бого́в твои́х ху́дость и позна́еши и́стинна-го Бо́га, Его́же и́мя, то́кмо глаго́лемое, или́ крест, изобразу́емый на возду́се, прогоня́ет бо́ги твоя́ и погубля́ет. И а́ще повели́ши, явлю́ тебе́ и́стину, пою́щи Бо́гу моему́: Алли-лу́иа».

Икос 4

Слы́шав нечести́вый царь свобо́дный и му́дрый отве́т твой о ве́ре Христо́вой, убоя́вся, да не бу́дет побежде́н от тебе́, собра́ от преде́лов держа́вы своея́ мудрецо́в, число́м пятьдеся́т, на пре́ние. Ты же, Арха́нгелом Михаи́лом утвержде́нная и о побе́де уве́ренная, возра́довалася еси́ вступи́ти в пре́ние с ни́-ми. Приими́ у́бо, де́во, от нас похвалу́ сию́:

Ра́дуйся, изъяви́тельнице ума́ Христо́ва; ра́дуйся, херуви́мское стяжа́вшая Богопозна́ние.

Ра́дуйся, серафи́мскою воспале́нная к Бо́гу любо́вию; ра́дуй-ся, му́дрых мудре́йшая.

Ра́дуйся, духо́вный меч на неве́рие изостри́вшая; ра́дуйся, не-че́стия прогони́тельнице.

Ра́дуйся, ве́рных наста́внице.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 5

Боготе́чной звезде́ была́ еси́ подо́бна, Екатери́но, препре́вши пятьдеся́т вити́й и наста́вивши их на путь христиа́нский, веду́щий к пра́ведному Со́лнцу, от Де́вы возсия́вшему Христу́ Бо́гу, свои́ми му́дрыми глаго́лы, и́же и осужде́ни бы́вше за Христа́ на сожже́ние и напу́тствовани моли́твою твое́ю, с ра́достию идо́ша в огнь, пою́ще: Аллилу́иа.

Икос 5

Ви́дев царю́ющий повеле́ния своя́ в тебе́ пренебреженны и увеща́ния презре́нны, обрати́ся к лука́вству, е́же ласка́нием прельсти́ти тя, обеща́я полца́рства тебе́ да́ти. Ты же ве́ру сокро́вищам земны́м предпоче́тши и Жениха́ Христа́ возлюби́вши па́че земна́го ца́рства и оде́жду му́ченичества па́че багряни́цы, отве́ргла еси́ его́ суесло́вие. Сего́ ра́ди воспису́ем ти сия́ похва́льная:

Ра́дуйся, де́во, лесть обличи́вшая; ра́дуйся, запина́теля зми́я попра́вшая.

Ра́дуйся, дщерь царе́ва; ра́дуйся, де́во, ря́сны златы́ми оде́янная.

Ра́дуйся, вся́кое вещество́ превозше́дшая; ра́дуйся, на гору́ боговиде́ния восте́кшая.

Ра́дуйся, све́том богопозна́ния просвеще́нная; ра́дуйся, труба́ ду́ха, воспе́вшая глас и́стиннаго богосло́вия.

Ра́дуйся, до́брое ве́ры испове́дание; ра́дуйся, све́та ева́нгельскаго сия́ние.

Ра́дуйся, зако́нов ве́чных храни́тельнице; ра́дуйся, на́ша помо́щнице.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 6

Проповéдником богонóсным, апóстолом поревновáвши, дерзновéнно пред лицéм мучúтеля проповéдала есú Христá, úстиннаго Бóга, Емýже в рáнах и в темнúце пéла есú: Аллилýиа.

Икос 6

Возсия́вый в сéрдце твоéм свет úстиннаго богоразýмия отгнáл есть мрак скорбéй, úже не остáви тя алкáти, голубúцею пúщу ти посылáя, нижé стужáти о болéзни, посетúл бо Сам тя в темнúце, ободря́я и мнóги венцы́ обещавáя. Ты же, терпеливодýшная, сим пáче укрепúлася есú и царúцу Áвгусту и воевóду Порфúриа, с вóины притéкших к тебé, обратúла есú к свéту вéры Христóвой и научúла пéти тебé сия́:

Рáдуйся, мирополóжнице Божéственныя любвé; рáдуйся, адамáнте крéпкий.

Рáдуйся, винó чудéс неизречéнных; рáдуйся, врагá терпéнием убúвшая.

Рáдуйся, я́звы Гóспода на тéле своéм носúвшая; рáдуйся, царúце Áвгусте с пришéдшими к мýченическому пóдвигу путенастáвнице.

Рáдуйся, я́ко во тьме свет былá есú; рáдуйся, я́ко Сам Госпóдь, Свет мúра, тебé, в темнúце бы́вшей, Себé явúл есть.

Рáдуйся, уз грехóвных скóрая решúтельнице; рáдуйся, болéзнующих скóрая целéбнице.

Рáдуйся, помóщнице нáшего спасéния.

Рáдуйся, Екатерúно, невéсто Христóва премýдрая.

Кондак 7

Хотя́щу безбóжному царю́ привестú тя к мéрзкому идолослужéнию, пáки сéти подстилáет тебé, премýдрая, éже уловúти тя лéстно похвалóю красоты́ твоея́; ты же красоту́

вещь привре́менну и скоропрехо́дну именова́ла еси́, Христа́ же испове́дала еси́ Бо́га жи́ва и и́стинна и пе́ла Ему́: Аллилу́иа.

Икос 7

Но́вую показа́ царь я́рость и безчелове́чие, повеле́в епа́рху коле́сами растерза́ти де́вственное, чи́стое и свято́е те́ло твое́, но чуде́сно руко́ю А́нгела а́бие разреше́на была́ еси́ безвре́дна и колеса́ на ча́сти сокруше́ны, и́миже мно́ги от неве́рных убие́ны, я́ко удиви́ся сам царь и предстоя́щий наро́д, и́же и взыва́ше: «Вели́к Бог христиа́нский». Мы же, чудя́щеся сему́, взыва́ем тебе́:

Ра́дуйся, му́ченице, А́нгелом честна́я и гове́йная; ра́дуйся, сла́во полко́в страда́льческих.

Ра́дуйся, све́тлая на враги́ побе́да; ра́дуйся, страх неве́рных.

Ра́дуйся, сосу́де мно́жайшия си́лы Бо́жия; ра́дуйся, ра́дование ве́рных.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 8

Стра́нное сла́вы измене́ние и за Христа́ страда́ние цари́цы и воево́ды с во́ины ви́девше, устрани́мся любве́ ми́ра и пло́ти и впери́м себе́ к разуме́нию Бо́га, Сей бо есть красота́, и сла́ва, и вене́ц нам, пою́щим: Аллилу́иа.

Икос 8

Весь сла́дость, весь жела́ние тебе́, свята́я Екатери́но, бысть Иису́с: сла́дце бо Его́ ра́ди го́рькия му́ки терпе́ла еси́ и ски́петр, предлага́емый тебе́, попра́ла еси́, предзря́щи бу́дущее воздая́ние. От нас же приими́ похва́льная сия́:

Ра́дуйся, чи́стая, чи́сте Чи́стаго возлюби́вшая; ра́дуйся, го́рлице, Кра́снаго Жениха́ в пусты́не до́льнаго ми́ра

вожделе́вшая.

Ра́дуйся, воню́ риз Его́ благоуха́вшая; ра́дуйся, я́ко се́рна на гора́х арома́тских иска́вшая Рожде́ннаго пре́жде холмо́в ве́чных.

Ра́дуйся, по́двиг страда́льческий ра́ди любве́ Христо́вы соверши́вшая; ра́дуйся, лик му́ченический Бо́гу приве́дшая.

Ра́дуйся, я́ко вити́и тобо́ю получи́ша Ца́рство Небе́сное; ра́дуйся, я́ко то́еже тобо́ю получи́ти ча́ем.

Ра́дуйся, покро́ве и забра́ло на́ше.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 9

Все естество́ а́нгельское возра́довася ра́достию, зря тя, Екатери́но, победи́вши миродержца, ше́ствующую к прему́дрым я́ко победоно́сную воево́ду, в после́довании полка́ страда́льческаго, и воспе́ побе́дная, взыва́я: Аллилу́иа.

Икос 9

Вити́и многовеща́ннии заусти́шася: не возмо́гше бо противовеща́ти богодухнове́нным словесе́м твои́м, молча́нием почита́ют дарова́ния твоя́; мы же, немощни́и, ка́ко мо́жем отве́рсти уста́ на хвалы́ твоя́? Одна́ко дерза́ем и мо́лим, сподо́би, блага́я, безбе́дно принести́ тебе́ песнь сию́:

Ра́дуйся, орга́не Ду́ха Свята́го; ра́дуйся, заре́ неизрече́ннаго осия́ния.

Ра́дуйся, догма́тов Боже́ственных пучи́но; ра́дуйся, хи́тросте, препре́вшая филосо́фов.

Ра́дуйся, ча́ше прему́дрости; ра́дуйся, плете́ния вити́й растерза́вшая.

Ра́дуйся, плени́цы грехо́вныя разреша́ющая.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 10

Спасти́ хотя́щи ду́шу твою́, о те́ле твое́м неради́ла еси́, Екатери́но, и на ме́чное усече́ние, мучи́телю да́вшу на то изрече́ние, ты ра́достно потекла́ еси́, пою́щи Свято́му Безсме́ртному: Аллилу́иа.

Икос 10

Стена́ тве́рда и непреодоли́ма яви́лася еси́ жена́м, тебе́ на ме́сто усече́ния провожда́ющим и с рыда́нием тя жестокосе́рду к себе́ и безразсу́дну быти имену́ющим: я́ко не пощади́ла еси́ сла́дкаго живота́ в цве́те ю́ности, я́ко презре́ла еси́ земно́е предлага́емое ца́рство и блаже́нство. Ты же воспрети́ла еси́ неполе́зный плач их и суесло́вие, теку́щи скоре́йше соедини́тися чрез смерть со свои́м Возлю́бленным, того́ ра́ди слы́шиши:

Ра́дуйся, ра́достно за Главу́ Це́ркве Христа́ под меч главу́ свою́ приклони́вшая; ра́дуйся, до конца́ претерпе́вшая.

Ра́дуйся, тече́ние до́бре сконча́вшая; ра́дуйся, я́ко ни ско́рбию, ни ра́нами, ни мече́м с пути́ Христо́ва испове́дания не соврати́лася еси́.

Ра́дуйся, я́ко пла́мень любве́ в исто́чнице кро́ве неугаси́м соблю́дшая; ра́дуйся, му́чеников красото́.

Ра́дуйся, кре́пкое христиа́н прибе́жище.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 11

Пе́ние похва́льное дерзну́хом принести́ тебе́, но оскудева́ет

сло́во на́ше и недоумева́ет ум, ка́ко глаго́лати; оба́че сло́во твое́ прему́дрое, мно́гих исхити́вшее от неве́жества и идолонече́стия, возставля́ет нас. Даждь нам сло́во твое́, во е́же пе́ти уди́вльшему на тебе́ вели́чия Своя́ Бо́гу: Аллилу́иа.

Икос 11

Светоприе́мную тя свещу́, ме́чным усече́нием погаше́нную, но на све́щнице Небе́снем пред Престо́лом Святы́я Тро́ицы поста́вленную, ви́девше Святи́и А́нгели, поклони́шася Живу́щему во ве́ки и, получи́вше от Влады́ки повеле́ние, де́вственное те́ло твое́ на горе́ Сина́йстей погребо́ша, да не ви́димо бу́дет, я́коже сама́ хоте́ла еси́, врагом Госпо́дним. Мы же песнь сию́ возсыла́ем ти:

Ра́дуйся, солнцеобра́зная де́во, на Небеса́ ду́хом возше́дшая; ра́дуйся, Сио́на Го́рняго дости́гшая.

Ра́дуйся, ве́нче добро́ты в ру́це Госпо́дни; ра́дуйся, ча́ше, от оби́лия до́му Бо́жия че́рплющая ра́дость.

Ра́дуйся, к ски́нии нерукотворе́нней, ве́чней прибли́жившаяся; ра́дуйся, на горе́ зако́нней почива́ющая те́лом.

Ра́дуйся, я́ко та́мо ви́дена бы́ша ше́ствия Бо́га Сина́ина, Бо́га Ива́ковля; ра́дуйся, ме́ста боговиде́ния Моисе́ева одержа́ние.

Ра́дуйся, ре́вности Илиины́ указа́ние; ра́дуйся, купины́ несгора́емой явле́ние.

Ра́дуйся, де́во, Де́ве Цари́це, в ри́зы позлаще́нны оде́янной, преиспещре́нной вле́дствующая; ра́дуйся, я́ко тобо́ю Сый воспева́ется посреде́ дев тимпа́нниц.

Ра́дуйся, я́ко на тебе́ велеле́пота Его́; ра́дуйся, Престо́ла Ве́чнаго предстоя́тельнице.

Ра́дуйся, от хра́ма вселе́нныя моли́твенники к тебе́ назира́ющая; ра́дуйся, кади́ло моли́тв Вы́шнему о нас благоприя́тное.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 12

Благода́ть дана́ тебе́ от Бо́га руково́дствовати к позна́нию и́стины Его́, в та́йне сокрове́нней, и дая́ти всем я́же к по́льзе проше́ния. Те́мже мы, помраче́ннии, умиле́нно про́сим тя, му́драя де́во: просвети́ у́мныя на́ши о́чи и положи́ нам к Небеси́ стезю́ прохо́дну, да пое́м с тобо́ю ны́не и во вся ве́ки Еди́ному Прему́дрому: Аллилу́иа.

Икос 12

Пою́ще кре́пкия твоя́ му́ченическия по́двиги, хва́лим тя, я́ко одушевле́нный сосу́д спасе́ния челове́ков: твои́м бо ра́зумом Бог прему́дрость прему́дрых ве́ка сего́ погуби́; тобо́ю вити́й призва́ в язы́к свят, в лю́ди обновле́ния, я́ко тем страда́ти за Христа́. Просвети́ и нас, блага́я де́во, помраче́нных, да зове́м ти:

Ра́дуйся, зерца́ло Бо́жия му́дрости; ра́дуйся, си́лою Вы́шняго оде́янная.

Ра́дуйся, подви́жнице, еле́ем ра́дования умаще́нная; ра́дуйся, воево́до, полк Бо́жий к ве́чному вели́честву предпосла́вшая.

Ра́дуйся, во све́тлости святы́я вше́дшая; ра́дуйся, во све́те непристу́пнем Живу́щему в ли́це пла́менных слуг предста́вшая.

Ра́дуйся, гром трисвята́го пе́ния гла́сом свои́м умножа́ющая; ра́дуйся, неизрече́нную сла́дость добро́ты вкуша́ющая.

Ра́дуйся, я́ко хвала́ и ра́дование над главо́ю твое́ю; ра́дуйся, я́ко ве́чная сла́ва тебе́ объе́млет.

Ра́дуйся, от Триипоста́снаго Божества́ венце́м Небе́снаго

Ца́рствия увенча́нная; ра́дуйся, благода́ти и безконе́чной сла́вы нам ходата́ице.

Ра́дуйся, Екатери́но, неве́сто Христо́ва прему́драя.

Кондак 13

О свята́я великому́ченице Екатери́но! Приими́ сие́ похва́льное пе́ние и изба́ви нас от враг ви́димых и неви́димых и от ве́чнаго муче́ния твои́м благоприя́тным ходата́йством сохрани́, да с тобо́ю при́сно пое́м Бо́гу: Аллилу́иа.

Этот кондак читается трижды, зате́м 1-й икос «А́нгелом ра́вную...» и 1-й кондак «Избра́нную и венча́нную де́ву...».

Моли́тва

О свята́я Екатери́но, де́во и му́ченице, и́стинная Христо́ва неве́сто! Мо́лим тя чрез особли́вую благода́ть, е́юже предвари́ тя Жени́х твой, Сладча́йший Иису́с: я́коже посрами́вши пре́лести мучи́теля, му́дростию твое́ю пятьдеся́т вити́й победи́ла еси́ и, напои́вши их Небе́сным уче́нием, к све́ту и́стинныя ве́ры наста́вила еси́, та́ко испроси́ и нам о́ную Бо́жию му́дрость, да и мы, расто́ргнувше вся ко́зни а́дскаго мучи́теля и презре́в ми́ра и пло́ти собла́зны, досто́йны яви́мся Боже́ственныя сла́вы и к разшире́нию святы́я на́шея правосла́вныя ве́ры сосу́ды досто́йны соде́лаемся, и с тобо́ю в Небе́сной ски́нии Го́спода и Влады́ку на́шего Иису́са Христа́ хва́лим и прославляем во вся ве́ки. Ами́нь.

buditeli.info © 2017